

SOBAT

15e jaargang nr. 4 - augustus 2000

nummer 72

VOMI

VERENIGING
OUD MILITAIREN
Indië- en Nieuw-Guineagangers

Om aan de veelvuldige vraag naar foto-prentbriefkaarten van het **Nationaal Indië-monument 1945-1962**

in Roermond te kunnen voldoen heeft de stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 nu sets met vier verschillende prentbriefkaarten laten maken.

De kosten per set van vier foto's bedragen f 5,- eventueel bij toezending per post vermeerderd met f 1,60 aan porto. De prentbriefkaarten kunnen worden besteld bij het secretariaat van de stichting: Mauritslaan 1, 6074 AS Melick (tel. 0475-532094).

Reizen naar Indonesië

voor de Indië- en Nieuw Guinea-veteraan, in groepsverband of individueel

Vraag naar onze brochures BASE TOURS als u belangstelling heeft voor een groepsreis. Hierin zijn reizen opgenomen naar West, Midden en Oost-Java, Sumatra en Papua (Nieuw Guinea). Deze reizen kunnen ook op individuele basis worden uitgevoerd.

Reist u liever niet in groepsverband, maar moet de reis wel geheel of gedeeltelijk worden verzorgd? Kies dan voor Aurora's PrivacyTours®. Dit zijn reizen waarvan het programma door ons wordt uitgevoerd aan de hand van uw wensen.

De mogelijkheden zijn bij ons welhaast onbeperkt. Surabaya, Kembang Kuning, Wonokromo, Gresik, Lamongan, Babat, Tuban, Glondong, Bejonegoro, Kalatidu, Tjepoe, Ngawi, Madiun, Kediri, Wonorejo, Kejayan, Pasuruan, Probolinggo, Bondowoso, Jember, Jayapura, Biak, Merauke, Sorong.

Wilt u tijdens uw reis naar Indonesië het toeristische aspect niet overslaan, vraag dan tevens naar onze Indonesië brochure van Sabang tot Merauke.

Onze andere bestemmingen individueel:
Australië, Nieuw Zeeland (autohuur/motorhomes)
Brazilië (diverse excursies)
Maleisië, Sri Lanka, Thailand (rondreizen/strandvakanties)
U.S.A. (Californië/Florida - fly self drive)
(Hawaii - pakketreizen, fly self drive)

Geef uw reiswensen door, dan maken wij een reisvoorstel.

Bezoek onze Website:
www.auroratravel.nl

AURORA
travel service b.v.

Baden Powellweg 130, 1069 LK Amsterdam

Tel. 020 - 619 93 77, Fax 020 - 610 16 11, e-mail: postbus@auroratravel.nl, Open: ma. t/m vr. 09-17 uur. Za. tussen 10 - 14 volgens afspraak.

SOBAT

Officieel orgaan van de
Vereniging Oud Militairen Indië- en
Nieuw-Guineegangers

Raad van Advies

voorzitter: M.M. Bakker, res.luitenant-
kolonel der artillerie b.d.
leden: H. Boesma, oud burgemeester.
B. Bouman, brig.generaal der
artillerie b.d.
H.F. Coopmans, brig.gen. der
Jagers.
Hr. J.H. de Jonge,
kol. der cavalerie
Chef Staf I Divisie '7
December'.
W. Epke RMWO brig.gen. der
infanterie b.d.
S.A. Lapré † RMWO, in leven
kol. der infanterie b.d.
J.A. Leenders.
Th.H.A. Rump, lt.kol. der inten-
dance Staf Inspect.Gen. der
Krijgsmacht.

Algemeen Bestuur

voorzitter: J. Dijkema
2e voorzitter: drs. T. Leens
secretaris: G. Determan, Broengras 68,
3058 PB Rotterdam, tel. 010-2860486
fax 010-2960553

penningmeester:

J.A. Broeder, Moerlanlanden 8
8332 KW Steenwijk.
Tel.: 0521-515480
postbusnummer 4239398
banknummer 4585 91.300 t.n.v.
Vereniging Oud Militairen Indië-
en Nieuw-Guineegangers
Rotterdam

alg. adjunct:
leden: C.L.W. van Harlen
N. den Hollander †
Victor C. Briché

Sociale Commissie

voorzitter: V.C. Briché,
Van Nijensoestraat 117,
2597 RL Den Haag,
tel./fax 070-3290532

Redactiecommissie

eindredacteur: L.C. Zéguers, Zuustraat 118,
6463 AE Kerkrade,
tel./fax 045-5454013
leden: R. Grit, Balloo 90, 9458 TD Balloo,
tel./fax 0592-241361
J. Zwam, Lijpsde 45, 1034 KN
Amsterdam, tel. 020-6319151

Boeken ter recensie zenden aan:

J. Zwam,
Lijpsde 45,
1034 KN Amsterdam

Correspondentie

- opgave nieuwe leden, adreswijzigingen,
bericht van overlijden e.z. richten aan de
secretaris van de vereniging waartoe men
behoort - zie secretariatsadressen onder
"VERENIGINGSNIEUWS".
- zaken VOMI-Nederland betreffend richten
aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden artikelen in te korten en/of
veranderingen aan te brengen of, zonder op-
geeft van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk gesteld wor-
den voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet
noodzakelijk de zienwijze van het algemeen
bestuur weer te geven.

Oversname van artikelen is toegestaan mits met
bronvermelding.

Druck: Koninklijke De Swart

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indië- en Nieuw-Guineegangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost-Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw-Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrektingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw-Guinea en/of aangrenzende zee-gebieden, alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwezenlijken los van elke partij-politieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost-Indië-Indonesië en Nieuw-Guinea in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Briché
Van Nijensoestraat 117
2597 RL Den Haag
tel./fax 070 329 05 32

Vice-voorzitter

Hans N. Blom
Gebr. Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel./fax 05 14 32 21 07

stichting
veteranen
platform

vereniging van
oudmilitairen

SOCIAAL COMMISSARISSEN

Drenthe-Groningen

Ben C.H. Hubich
M.K. Gandaplein 108
9728 TH Groningen
tel. 05 0 5 25 91 00

Noord-Brabant Oost

Antoon P. Pennings
Theebaccostraat 101
5344 SM Oss
tel. 04 12 62 35 15

Zuid-Holland Noord

Wim L. Holman
Meppelrade 145
2544 XZ 's-Gravenhage
tel. 070 3 67 28 53

Noord-Holland

Hon. J. Harmsen
Egelantienlaan 26
2015 KJ Haarlem
tel. 02 3 5 24 00 10

Overtijssel

Jan Timmer
Volehusstraat 87
7604 CP Almelo
tel. 05 45 91 94 36

Friesland

Hans N. Blom
Gebr. Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 05 14 32 21 07

Noord-Brabant West

Vacant

Zeeland

Tom Kooger
M. Coehoorngracht 44
4381 BT Vlissingen
tel. 01 19 46 30 08

Zuid-Holland Zuid

Gerard J. Ristler
Berluzestraat 25
3314 AP Dordrecht
tel. 078 6 13 25 72

Rivierland/Oost Gelderland

Elkon E. Dorrits
Weerdjestraat 57-3
6811 JE Amboin
tel. 036 - 443 36 77

Veluwe

Dick F.J. Sij
Theebaccostraat 54
7391 LB Tweelc
tel. 05 71-27 24 45

Limburg

Harry J.A. Dols
Heerleerweg 49
6132 CL Sittard
tel. 04 6 4 52 13 35

Utrecht't Gooi

Eppo R. Schwaertman
Lutherhof 77
1216 KH Hilversum
tel. 035 6 21 78 09

Flevoland

Frits H.A.M. Fronten
Oevergracht 13
1366 EA Almere
tel. 03 6 5 31 06 72

Canada & USA

Gerard Ledderhof
149 Sandwall Drive
Oakville, Ont. Canada,
L6L 4P1
tel. 001 905 827 3216
fax 001 905 827 0328

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

Loes van Eijk
Pieter Postlaan 14
1222 LJ Hilversum
tel./fax 035 685 33 73

Assistent beheerder

Tjibbe J. Geester
A. van Heuzedenstr. 15
3461 VJ The Aar
tel./fax 0172 60 94 52

Propagandiste

Joyce P. Strammond-van Vark
Brunschof 36
6715 DP Ede
tel. 0318 53 81 60

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten
uit de Girolootj en de Banklootj.

Uw deelname aan de Giro- e.g. banklootj wordt daarom van harte aanbevolen.

Vereniging Oud Militairen Indië- en Nieuw-Guineagangers

- Ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Arnhem onder letter en nummer V 123191 -

Jaarcontributie minimaal f 30,00
inclusief 6x per jaar "Sobat"

nummer 72 - 15e jaargang nr. 4
augustus 2000

Bij de Voorplaat

Op de foto van de voorplaat is een hanengevecht te zien, waarschijnlijk op Bali, waar hanengevechten tijdens onze dienstitijd in Nederlands Oost-Indië, ondanks een verbod daarvoor, nog altijd een volksvermaak was. Hoewel het ook elders in Indonesië (Indië) en andere, hoofdzakelijk Aziatische landen waaronder de Filipijnen, nog wel voorkwam. En naar men beweert zelfs nu nog steeds.

Ondanks de verbodsbepalingen in de wetten van 1967 en 1929 op de dierengevechten schijnt deze vorm van volksvermaak, zij het meestal in het geheim, nog steeds voor te komen. Een hanengevecht was (is) een als kijkspel georganiseerd gevecht tussen twee hanen die elkaar, de sporen versterkt met ijzeren pinnen, soms ook wel met scheermesjes, bevechten tot één der beide dieren de strijd opgeeft of gedood is.

In sommige gevallen duurt de strijd (de hanenkamp) een vastgestelde tijd, waarna een jury uitspraak doet welke van de beide kampen heeft gewonnen.

Het staat bekend als een zeer wreed spel waarbij vaak grof wordt gewed op de afloop.

Tot in de 19e eeuw werden zelfs in België nog dergelijke hanen(kamp)gevechten georganiseerd.

De foto op de omslag werd ingezonden door de heer Ed Vermeulen uit Baarn.

Heemskerklaan 64, 3742 AM Baarn.
Tel. 035-5416127.

De heer Vermeulen kreeg deze foto als schooljongen in 1949 toegestuurd, als dank voor een door hem verzonden kerst- en/of nieuwjaarsgroet, van een destijds in Indië dienende militair. (zie hiervoor het artikelje elders in dit blad).

J. Zwaan

Landgoed Bronbeek

Op dinsdagmiddag 22 augustus 2000 om 14.00 uur organiseert Museum Bronbeek in Arnhem een rondwandeling over het landgoed Bronbeek, waarbij de deelnemers alles te horen krijgen over de monumentale bomen, bronnen, vijvers, watervallen, tuinbeelden, de architectuur, over het voormalige paleisje en het hoofgebouw van het tehuis, de vroegere zijderupsenteelt, de bloemenkalender, het voormalige boerenbedrijf op het landgoed, de herdenkingsmonumenten, etc.

Na de wandeling zullen dia's met toelichting een beeld van de vroegere situatie op het landgoed geven.

In verband met de beperkte ruimte is reserveren noodzakelijk, telefoon 026-3840840.

Sluitingsdata inzenden kopij:

Nr. 73 21-08-2000 novembern timer

Nr. 74 23-10-2000 decembern timer

Nr. 75 28-12-2000 februarin timer 2001

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór **26 augustus a.s.**
S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve of twee regels afstand.

Van de Bestuurstafel

In 'Sobat' Nr. 71 van juni 2000 is gewag gemaakt van een vereniging met een matrix-organisatie.

Wat ons voor ogen staat is om uiteindelijk via de weg der geleidelijkheid te komen tot één vereniging voor heel Nederland en voor alle veteranen en oud-militairen. Hoe zien wij zo'n vereniging? Binnen het bestuur van VOMI Nederland is één en ander als volgt beredeneerd:

1) - Als start nemen we de SAMENLEVING. Deze samenleving is de bron van onze krijgsmacht en die krijgsmacht is nu eenmaal noodzakelijk ter bescherming van niet alleen ONZE samenleving maar ook de samenlevingen van andere volkeren in Europa en op de andere continenten. Zie bijvoorbeeld onder andere de vredesmissies van onze krijgsmacht waar ook ter wereld. De wereld houdt niet op bij onze landsgrenzen, hoewel sommige politici daar kennelijk anders over denken.

Deze samenleving mag worden verondersteld goed te zorgen voor hen die in onze krijgsmacht hun steentje hebben bijgedragen aan onze veiligheid en die van anderen.

2) - Dan spreken we verder over de KRIJGSMACHT. Deze bestaat in ons land uit vier krijgsmacht-onderdelen, t.w.:

LANDMACHT - ZEEMACHT - LUCHT-
MACHT - MARECHAUSSEE

Laten we dit noemen matrix 1:

LANDMACHT...
ZEEMACHT
LUCHTMACHT
MARECHAUSSEE

Deze vier krijgsmachtdelen hebben ieder hun eigen onderdelen met ook onderling historisch gegroeide en soms zeer afwijkende benamingen, uitmonsteringen en uniformen. Voorts hebben deze krijgsmachtdelen ieder hun eigen wapens en dienstvakken.

3) - Hierna gaan we spreken over de VETERANEN. In onze gedachtengang behoren hiertoe ook de oud-militairen. Doordat de verschillende onderdelen ieder hun eigen reünie-commissies hebben (met vaak een eigen blad als communicatiemiddel) bestaat er een heel groot aantal van deze commissies.

Deze reünie-commissies zijn meestal gevormd per groter onderdeel zoals bataljons of compagnieën, maar ook wel per jaargang, of per actie-gebied waar men dienst heeft moeten doen en vaak kameraden heeft verloren. De criteria worden dan derhalve:

Wapen	Onder-	Jaar-	Actie-
2	3	4	5
Dienstvak	delen	gangen	gebied

Als de leeftijd toeneemt en de mobiliteit gaat afnemen, zo na ons 80ste levensjaar, komt matrix nr. 8 om de

hoek kijken, t.w. de woonplaats en niet te vergeten de mobiliteit. Een t.z.t. goed georganiseerde veteranenorganisatie met één centraal bestuur zal de zorg moeten krijgen om al de reünies te gaan organiseren en begeleiden in goede samenwerking met de krijgsmacht. Hierbij denken we aan onderdak (in kazernes of grote tenten), maaltijden, static shows of demonstraties tijdens de reünies, het vervoer er naar toe (trein en/of legervervoer), enz.. Maar vooral het herdenken van de gevallen kameraden zal één van de speerpunten moeten worden in de organisatie van één landelijke veteranendag die door zo'n vereniging zal moeten worden georganiseerd in nauwe samenwerking met bijvoorbeeld het Ministerie van Defensie. Ons staat voor ogen een landelijke vrije dag voor iedereen, zodat ook iedereen kan deelnemen aan de beleving van zo'n dag.

Dit alles zal een grote inzet gaan vergen van de veteranen en oud-militairen.

Vandaar dat wij terugkomen op het geschrevene in de vorige 'Sobat' waarin wordt gesteld dat de SAMENLEVING nog veel meer oog moet gaan krijgen voor de krijgsmacht en de veteranen. Beiden zijn immers voortgekomen uit die samenleving.

De Indië-veteraan zal dit allemaal hoogstwaarschijnlijk niet meer beleven, maar we moeten in deze richting allen ons steentje bijdragen om het doel te bereiken.

Van de Redactie

Het komt de laatste tijd steeds vaker voor dat inzenders van kopij voor plaatsing in de 'Sobat' deze aan de redactie laten toekomen in een te laag gefrankeerde enveloppe met als gevolg dat er door 'tante post' een kaartje aangehecht wordt voor het betalen van strafport. Het zal een ieder duidelijk zijn dat dit niet kan en dat vanaf heden dergelijke poststukken door de redactie geweigerd zullen worden en het ingezonden stuk dus ongeopend geretourneerd wordt aan de afzender, met mogelijk alle gevolgen van dien.

Met betrekking tot het verenigingsnieuws verzoekt de redactie om in het verenigingsnieuws de namen van de in die periode overleden leden, alsmede van hen die een onderscheiding ontvangen hebben, niet meer in het verenigingsnieuws op te nemen wanneer deze elders in de 'Sobat' (in het 'In Memoriam' of bij 'Onderscheidingen' van de Sociale Commissie) reeds genoemd worden.

In het voorgaande nummer (71) is een aankondiging geplaatst m.b.t. drie Pasar Malams in drie verschillende plaatsen in Nederland, waar houders van een veteranenpas vrij entree hadden (tot 18.00 uur). Helaas is dit in 's Heerenberg niet juist gebleken, waarvoor de redactie haar welgemeende verontschuldigingen uit-

spreekt. Bij nader onderzoek in de twee andere locaties 's Hertogenbosch en Leiden bleek dat in 's Hertogenbosch op genoemde datum wel een Pasar Malam gehouden wordt waarbij de veteranenpashouders op die dag vrij entree zouden hebben tot het genoemde uur (18.00 uur), terwijl in Leiden dat weer niet het geval blijkt te zijn, daar dus geen Pasar Malam (of mischien toch?).

Nogmaals onze spijt betuigende over het gebeurde en daaruit lering trekkende, raden wij U aan, om vooral U naar de Pasar Malam in Den Bosch gaat, toch beter nog even informatie in te winnen.

De redactie

De Militaire Spectator

Dat veel veteranen dit blad kennen valt niet aan te nemen. Het is zogenaamd een blad van 'standing'. Met name voor de hogere officiersrangen is het abonnementschap een 'must'. Officieel is het een uitgave van de 'Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap' en de redactie bestaat zoals te verwachten is voornamelijk uit hoofd- en opperofficieren. Aangenomen kan daarom wel worden dat het blad niet alleen de mening maar ook de geestelijke sfeer in de krijgsmacht vertolkt althans als het om de officiersrangen gaat.

Het nummer 'jaargang 169-5-2000' d.w.z. van mei van dit jaar, is een themanummer gewijd aan de 'Veteranen - Toen en Nu'. Waarschijnlijk omdat het een themanummer is, die ook ons als veteranenorganisatie aangaat, is aan het bestuur van de VOMI een aantal exemplaren ter beschikking gesteld. Aanleiding voor het themanummer was ongetwijfeld de installatie van het zogenaamde 'Veteraneninstituut'. Het zoveelste instituut naast BNMO, Veteranenplatform en SDV. Een redactioneel hoofdartikel begint dan met de woorden "De veteranen kunnen komen". Nu is het niet de bedoeling om alle artikelen die in dit themanummer staan aan een kritische beoordeling te onderwerpen. Wij komen er echter niet onderuit om nader in te gaan op het slot van genoemd redactioneel hoofdartikel, omdat wij aannemen (zoals boven reeds vermeld) dat dit een weerspiegeling is van de opvattingen die binnen de krijgsmacht heersen m.b.t. de standpunten die door het bestuur van de VOMI voor en na worden ingenomen.

In dit slot staat namelijk het volgende: "Dat de felle reactie vanuit veteranenland op een opmerking van minister-president Kok of een vorm van excuus aan Indonesië over het gevoerde dekolonisatiebeleid niet gewenst zou zijn, is in dit opzicht niet bemoedigend. Het is een verkrampde, defensieve reactie waarmee sommige veteranenvertegenwoordigers zich

lijken af te sluiten van maatschappelijke ontwikkelingen. En dat terwijl de vurig nagestreefde maatschappelijke erkenning pas gestalte kan krijgen in een voortdurende open dialoog met de samenleving. Wanneer men de gevangene blijft van het eigen verleden en alleen oog heeft voor het eigen beeld van het verleden, zal men slechts beperkt een bijdrage aan de realisering van de doelstellingen van het veteraneninstituut kunnen bieden."

Kenmerkende uitdrukkingen in dit stukje zijn wel dat de bestuurders van de VOMI (want dezen worden ongetwijfeld bedoeld) aan de ene kant slechts gevangen zijn in het eigen beeld van het verleden en anderzijds psychisch verkrampd reageren.

Nu kan men de geschiedenis niet terugdraaien en weer over doen. Het is ontegenzeggelijk waar dat de veteranen hun beeld van het verleden hebben en vanuit dat beeld reageren. Het is echter wel een beeld dat mede bepaald is door de opvattingen over normen en waarden van die tijd. Soms wordt echter de indruk gewekt dat met het beoordelen van de geschiedenis met de normen en waarden van de huidige tijd sommige scribenten bezig zijn om achteraf hun politieke gelijk alsnog te halen. Men lese het boek van Geert Mak hier maar op na. En wat de psychische verkramptheid van de bestuursleden van de VOMI betreft is een ding opvallend namelijk dat niet wordt ingegaan op het al of niet juist zijn van de argumenten, die zijn gebruikt, maar met het in discrediet brengen van de psyche van de mensen die een andere overtuiging zijn toegedaan.

Als men geen argumenten heeft valt men de mensen aan op hun psychische gesteldheid. De geschiedenis kent daarvan genoeg voorbeelden. Enige bekende zijn wel de volgende:

a. De geschiedenis die herdacht wordt bij de viering van het Pinksterfeest geeft aan dat buitenstaanders de betrokken discipelen kenschetsen met de spottende woor-

den "zij hebben teveel zoeten wijn gehad"

b. In 1566 werd door de Heer van Barlament tegen de Landvoogdes Margaretha de uitdrukking gebedigd: "dat zy voor zulk een hoop Gueux of schooijers niet behoefde bevreesd te zijn". Hij bedoelde hiermee hooggeplaatste edellieden.

c. En uit de meest recente geschiedenis herinneren wij ons nog de woorden van Joseph Goebbels: "wir werden diesen frechen Lügenmaul stoppen". Zo sprak hij over de Joden.

Geen argumenten maar aanvallen op personen als groep... Als men echter de moeite genomen had om de antecedenten van de VOMI-bestuursleden na te gaan dan had men twee dingen kunnen ervaren t.w.:

Het merendeel van de bestuursleden zijn uit het verzet voortgekomen OVW-ers. Zij hebben hun verbandactie dan ook getekend voordat er sprake was van de capitulatie van Japan. Zij hebben na hun dienst aan het vaderland, die als we verzet en diensttijd samentellen meer dan 5 jaar heeft geduurd, een maatschappelijke carrière opgebouwd waar meniggen trots op zou zijn.

Van veel meer belang is echter dat zij als bestuursleden zich slechts de dienaren weten van de leden en geen eigen roem en glorie nastreven. Zij hebben zo lang zij dit werk doen slechts de spreekbuis willen zijn van hun in verdrinking geraakte dienstmakers. Dit vraagt in hun ogen een geheel andere benadering dan door sommige 'instituten' wordt nagestreefd.

Erkenning is niet: in de eerste plaats een collectieve benadering die 'de veteraan' het recht geven op een paar treinkaartjes, een veteranenpas (die dringend aan vervanging toe is) of een enkele reünie-faciliteit. Erkenning is in hun ogen als naar de klachten van individuele veteranen wordt geluisterd en als het kan er ook wat aan wordt gedaan. Dat heeft het bestuur van de VOMI zich tot doel gesteld en daarbij is zij

telkens weer op de keiharde en ondoordringbare muur van de instituties gestoten.

"Laat de veteraan maar komen." Zo luidt de titel van het betreffende redactionele artikel.

En hier komt hij dan.

1. Een van de eerste problemen waar het bestuur van de VOMI mee te maken kreeg en waar het aan de bel trok was het probleem van de 'rentezegels'.

Volgens de Nederlandse wet (van voor de oorlog) had de militair die drie maanden voor zijn indiensttreding een werkgever had die rentezegels voor hem plakte recht op een zogenaamd 'rentecertificaat'. De OVW-ers die merendeels uit de BS voortkwamen konden als gevolg van de oorlog en de onderduikerstijd niet aan die voorwaarde voldoen.

Toen de afwikkeling van de 'rentezegels' zijn beslag kreeg kwamen velen tot de ontdekking dat over hun militaire diensttijd geen rechten uit die rentezegels waren verkregen. Daar het hier meestal om kleine bedragen ging, die niettemin voor een minimum-loner toch wel belangrijk waren, werd dit als uitermate onrechtvaardig ervaren. Dit probleem is o.m. door het VP zodanig gebagatelliseerd, onder verwijzing naar de wet, dat hierover zelfs geen discussie op gang kon worden gebracht. Voor de betrokkenen ging het echter niet alleen om het geld maar om het recht.

2. In 1942 wist een verzetsstrijder de overtocht naar Engeland te volbrengen. Hij meldde zich daar bij de Irene Brigade, maakte de invasie mee en was in 1945 een van de bevrijders van Nederland. Na zijn pensionering ging hij in Frankrijk wonen en gold daar door juridisch als geëmigreerd. Toen hij 65 werd en hij zijn AOW aanvraag werd hem over de jaren '42, '43 en '44 geen AOW toegekend, omdat hij voor de toekenning van de zogenaamde vóór-1957 jaren niet aan de voorwaarde voldeed, dat deze jaren in Nederland moesten zijn doorgebracht.

Ook in dit geval weigerde het VP dit punt aan te kaarten, wederom onder verwijzing naar de wet. Had de Engelandvaarder maar niet zo stom

moeten zijn om Nederland te verlaten.

3. De Nederlandse militairen die in 1940 uit krijgsgevangenschap zijn ontslagen moesten zich in 1943 weer voor krijgsgevangenschap melden. De Nederlandse regering in Londen riep op om zich niet te melden. Een van de argumenten daarbij was dat bij arrestatie geen strafmaatregelen mochten volgen.

Dit bevel tot melding leidde tot stakingen die veel burgers en verzetsmensen het leven hebben gekost. Degenen die zich wel meldden konden niet op een onverdeelde bewondering van de bevolking rekenen. Na de oorlog werd verordeneerd dat degenen die zich gemeld hadden "geacht werden krijgsgevangene te zijn geweest".

De gevolgen van deze ordinantie waren dat degenen die zich gemeld hebben hun soldij kregen uitbetaald, als ze ambtenaar waren voor de periode van gevangenschap hun pensioenrechten normaal werden opgebouwd en last but not least ook recht kregen op de 1000 gulden. Degene die, gezagsgetrouw als hij was, onderdook kreeg niets van dat alles.

Op vragen van de VOMI aan de Minister van Defensie naar de juridische positie van de militair die zich aan krijgsgevangenschap had onttrokken volgens de opdracht verwoord in artikel 6 van de krijgsetucht werd het volgende verbijsterende antwoord ontvangen: "De oproep in de krijgsetucht is een morele oproep en geen juridische en bindt de overheid derhalve juridisch niet".

Een vraag om bemiddeling aan een toenmalige Inspecteur-Generaal der Veteranen werd afgedaan met de woorden "Dan hadden ze hun woord maar niet moeten breken". Alsof het vrijgelaten worden op erewoord, anders dan op grond van ziekte of verwonding, een eervolle daad is. Bovendien ging het hier om gewone soldaten die geen enkel erewoord hadden gegeven voor hun vrijlating.

4. Aan de Indië-veteranen die na hun terugkeer in overheidsdienst zijn gegaan (en niet reeds ambtenaar waren bij hun indiensttreding) zijn over hun diensttijd pensioenrechten toegekend. Aan degenen die niet in

overheidsdienst zijn of konden gaan, zijn dergelijke rechten van overheidswege niet toegekend. Dit is door de veteranen als een onbehoorlijke discriminatie beschouwd. Een duidelijke verklaring naar de juistheid van deze toekenning is nooit gegeven. Het argument dat het een prerogatief van de overheid als werkgever is, is een doodoener omdat dit nimmer heeft behoord tot de normale arbeidsvoorwaarden van de overheid.

5. Om in aanmerking te komen voor een pensioenvervangende uitkering van f 7.500,- moest men tenminste 5 dienstjaren hebben vol gemaakt en geen overheidspensioen voor die tijd hebben gekregen.

Hierbij zijn de dienstjaren van de KNIL-militair die later overging naar de KL bij elkaar geteld. In enkele voorkomende gevallen dat een KL-militair over is gegaan naar het KNIL zijn die jaren echter niet bij elkaar geteld, zodat de betrokkenen van deze uitkering zijn uitgesloten, hoewel ze in totaal meer dan 5 dienstjaren konden aantonen.

6. Het feit dat ex-militairen als ze meer dan 5 dienstjaren hadden niet in aanmerking kwamen voor de uitkering van f 7.500,- als ze voor die periode een overheidspensioen genoten leidde tot de absurde situatie dat degenen die net geen 5 jaar haalden, maar voor die periode ook een overheidspensioen genoten wel in aanmerking kwamen voor de uitkering van f 1.000,-. Het gevolg was derhalve dat degene die net geen 5 jaar haalde beter af was dan degenen die net over de 5 jaar heen kwam.

7. De vrouwelijke militairen die na 1945 dienst namen konden geen OVW-verbandacte tekenen omdat deze acte aan mannelijke militairen was voorbehouden. Zij tekenden echter wel een soortgelijke acte. Ze kwamen niet voor de f 1.000,- in aanmerking omdat ze formeel geen OVW-er konden worden geheten, hoewel ze wel een soortgelijke acte hadden getekend.

8. De f 1.000,- had als essentiële voorwaarde dat twee jaren werkelijke dienst moesten kunnen worden aangetoond. Deze voorwaarde was gebaseerd op

een 'erkenning' voor het feit dat langer dan de normale dienstplichttijd onder de wapenen was doorgebracht.

De buitengewone formele handhaving van deze regel heeft er toe geleid dat de weduwe van de man die is teruggekeerd f 1.000,- heeft ontvangen, maar de weduwe van de militair die gesneuveld is leeg moet uit gaan. Ook de militair die wegens lichamelijke of geestelijke kwetsuren vroegtijdig naar huis werd gestuurd is in deze regeling hardvochtig afgevoerd.

8. Een militair die "in en door de dienst" een kwetsuur had opgelopen kreeg daarvoor een militair invaliditeitspensioen toegekend. Doordat hij als NS-employee over zijn militaire diensttijd ook een pensioen genoot en zijn pensioen over de betrokken periode hoger was dan het invaliditeitspensioen als soldaat kwam het invaliditeitspensioen niet tot uitkering op grond van een zogenaamde anti-cumulatieclausule. Maar hij moest wel zijn hele leven de gevolgen van die kwetsuren met zich mee dragen.

10. In het OVW-besluit is aan de OVW-ers een onderscheiding toegezegd. Daar is nooit iets van terecht gekomen. Evenmin is iets terecht gekomen van de bonus die in verschillende OVW-verbandactes bij het verlaten van de dienst is toegezegd aan de ondertekenaars.

11. De Nederlandse regering heeft Japan de oorlog verklaard en de Nederlandse regering heeft tot handhaving van orde en vrede besloten. De gevolgen van deze beslissingen werden ook gedragen door de militairen van het KNIL. Bijgevolg had de Nederlandse regering de plicht om het soldij van de KNIL militairen over hun krijgsgevangenschap uit te betalen evenals zij dat aan de Nederlandse militairen heeft gedaan. Als verplichtingen worden overgedaan naar een derde, i.e. de Indonesische regering, die deze verplichtingen niet nakomt dan is de overdrager alsnog gehouden die verplichtingen te voldoen. Zo hebben de veteranen het gezien en gevoeld en dat naar hun opvattingen van rechtvaardigheid terecht.

Dit is een bloemlezing van de gevallen waarmee individuele veteranen zich bij de VOMI hebben gemeld. Van de in het leven geroepen instituten is er geen enkele geweest die zich hiervan iets heeft aangetrokken of willen aantrekken.

Toen enkele jaren geleden de minister van BZ, van Mierlo, meende aan de overloper Princen een visum te verstrekken werd deze verstrekking als een 'eerherstel' uitgelegd.

Voor de veteranen was dit een slag in het gezicht. Alsof zij die niet zijn overgelopen 'verkeerd' waren geweest. Tezeldertijd kwamen de beschuldigingen van Hueting (zijn beweegredenen laten we hier maar onbesproken) c.s. waarbij niet alleen individuele misstappen aan de orde werden gesteld maar alle Indië-gangers als 'SS-ers' werden gestigmatiseerd.

Het proces tegen Boomsma was duidelijk. "Dat moet in een systeem van vrije meningsuiting kunnen". Dat Indië-veteranen getraumatiseerd werden door de vragen van hun kleinkinderen "Of opa ook bij de SS was geweest", is volgens de rechtspraak een offer dat terwille van een democratisch recht nu eenmaal gebracht moet worden.

Niet de instituten (als VP en SDV) maar een vereniging als de VOMI heeft deze gevolgen op moeten vangen.

Nu is het duidelijk dat misdragingen van militairen gestraft dienen te worden. Niet alleen van de gewone soldaat in Indië maar ook de seksuele misdragingen van hoofdofficieren in Afrika. Dit mag echter nimmer leiden tot stigmatisering van een collectiviteit.

Veel van de Indië-gangers hebben daarbij ook nog op hun netvlies de vermoorde en geschonden lichamen van wat toen nog onze Chinese landgenoten waren.

Over de daders daarvan wordt echter met geen enkel woord gerept. Het aanbieden van excuses wordt door de Indië-veteraan niet los gezien van hetgeen in de voorbije jaren door hen als onbehoorlijke bejegeningen zijn ervaren. Het wordt gezien als een hernieuwde veroordeling van hun gedrag, ook al wordt dit bij herhaling ontkend.

Bij de instelling van het Veteranen-

instituut was 'alles was Rang und Namen hat' aanwezig. Of er veel veteranen van lagere rangen aanwezig waren laat zich raden. Naast de instelling van het Veteraneninstituut waren er ook nog 30 april, 4 en 5 mei.

Over Koninginnedag en onze relatie tot ons Koningshuis komen wij op een ander tijdstip nog wel terug. Nu gaat het om 4 en 5 mei.

In een landelijk dagblad is na afloop van het defilé in Wageningen op 5 mei de stelling verkondigd dat "Wageningen moet blijven" d.w.z. dat defilé. Hieraan werd toegevoegd dat "wagentjes" in een dergelijk defilé geen plaats mogen hebben. Uiteraard is daar nogal verontwaardigd op gereageerd.

Dit was echter niet zo maar een stelling.

Op 8 mei is op het Rode Plein in Moskou een grote 'overwinningssparade' gehouden ter herinnering aan de capitulatie van Nazi-Duitsland. President Poetin sprak daarbij over het herstel van de weerbaarheid van de Sovjet-Unie en het teruggeven van de plaats van de strijdkrachten daarin. Aan deze parade namen ook rijen veteranen deel, behangen met eretekenen. Rolstoelen en wagentjes waren er niet bij. De parade werd afgenomen door Poetin zelf, geflankeerd door de bevelhebbers der strijdkrachten.

Het is natuurlijk een mogelijkheid om de strijdkrachten aan het volk te tonen, als een uiting van nationale trots.

Deze wijze van defileren doet denken aan het lied uit de oorlog van de Duitse kriegsmarine dat vrijwel altijd werd voorzien van het commentaar 'plans, plans'.

Een lied waarvan bepaalde regels luiden:

"Unsere Flaggen und die wehen auf die Masten

"Und verkunden unseres Reiches Macht, etc.

Macht en grootheid van de staat waren en zijn de zinnebeelden van dergelijke parades.

Maar of het defilé in Wageningen daarmee vergeleken moet worden? De voorstanders van het defilé in Wageningen maken naar alle waarschijnlijkheid een principiële vergissing. De veteranen defileren niet

voor het abstracte begrip 'vrijheid', maar voor 'hun Prins', voor 'hun Generaal'. Als Prins Bernhard het defilé niet meer kan afnemen zal het animo waarschijnlijk tot nul worden gereduceerd.

In plaats van een parade die door hooggeplaatsten wordt afgenomen stelt de VOMI zich iets geheel anders voor, namelijk een defilé als op Remembrance Sunday in Londen.

Daar doen wel de rolstoelen, wagentjes en geleidehonden mee. Dat defilé wordt niet door de Engelse koningin of hooggeplaatste militairen afgenomen. Ze zijn wel aanwezig maar brengen hun eerbetoen evenals alle andere deelnemers.

De eer die wordt gebracht is die aan het Cenotaph (empty coffin) als het zinnebeeld van de niet lijfelijk aanwezig kunnen zijn van de gevallen strijdmakers.

Het is de eer die wordt gebracht aan de bereidheid tot het offer en het brengen van dat offer. Een eerbetoen gebracht door de strijdmakers die dezelfde bereidheid hebben getoond maar niet geroepen zijn om het offer ook te brengen. En het volk is 'paying tribute' omdat deze bereidheid en het gebrachte offer voor het volk zijn gebracht. Wij hebben thans in Nederland de slogan "Vrijheid moet je doorgeven" geïntroduceerd. Wat de zin daarvan is ontgaat te enen male. De bedenkers van deze kreet zullen zich eerst eens moeten afvragen wat dit in feite inhoudt.

Misschien kan het boek van Rüdiger

Safiranski "Het kwaad" met als ondertitel "Het drama van de vrijheid" iets aan verheldering bijdragen.

Tijdens de herdenking in de kerk in Amsterdam op 4 mei werd een toespraak gehouden die ook gehouden had kunnen zijn door Bertha Freifrau von Suttner met als titel "Die Waffen nieder".

Herdenkingen in Nederland zijn herdenkingen van slachtoffers. De joden zijn slachtoffers (en moeten financieel gecompenseerd worden), de Roma's zijn slachtoffers (en moeten financieel gecompenseerd worden) de dwangarbeiders zijn slachtoffers (en moeten financieel gecompenseerd worden) etc.

Wij hebben een slachtoffer-cultuur gecreëerd waarin voor de strijder geen plaats is.

Strijders die jaren zijn ondergedoken geweest, aan het verzet hebben deelgenomen en daarna nog jaren als militair hebben dienst gedaan, die hun studie niet af te laat hebben voltooid, die te laat met hun carrière zijn begonnen, die een groot aantal pensioenjaren missen etc., voor hen is geen plaats ingeruimd in de herdenkingen.

En dan ook nog verguisd worden als ze voor de rechtelozen opkomen, als zijnde bekrompen en vastgeroest in hun 'onjuiste' opvatting van het verleden is moeilijk te verteren en zal beslist niet bijdragen in een betere verhouding met de krijgsmacht.

T.L.

Commando-overdracht KTOMM Bronbeek

Op 1 september 2000 zal de commandant van het Koninklijk Tehuis voor Oud-militairen en Museum Bronbeek in Arnhem, kolonel G.L.M. Pastoor, het commando overdragen aan luitenant-kolonel R. Harting. Pastoor is sinds juli 1994 commandant van Bronbeek en gaat per 1 sep-

tember met functioneel leeftijdsontslag. De 51-jarige Harting is sedert 1996 adjunct-landmachtattaché op de Nederlandse Ambassade te Washington.

Harting zal bij deze gelegenheid bevorderd worden tot kolonel.

Opsporing verzocht

Sobat Zegers zou graag in contact willen komen met sobats die zijn broer gekend hebben die in augustus 1999 is overleden. Zijn broer diende bij de L.T.D. 82 in Semarang/Cheribon.

Reacties gaarne aan J.W. Zegers, Bickerstr 8, 1701 EE Heerhugowaard, tel. 072 - 5711393.

In Memoriam

In gepaste stilte en met grote eerbied brengen wij een laatste Ere-evaluat aan:

Hubrecht van Luijk	Zeist
M.H. de Goor 3-7 R.I.	Tilburg
G. van Rijn 7e LLUA	Helmond
S.M. Slappendel	Boekoop
J.H. Key	Scherpenisse
A. v.d. Velde	Capelle a/d IJssel
F.G. Bouman 4-11 R.I.	
Mevr. T. Maasbach-Munneke	Arnhem
A. v.d. Mierden 1e garde Jagers	Tilburg
F. Verstappen 3-7 R.I.	Nuenen
J.A. Henke Marinier	Amsterdam
Joekje de Jong 3-1 R.I.	IJlst
A.J. Beerda	Groningen
Ysbrand Keemink	
425 Bat.Inf.	Vloardingenveld
L.G.M. Hornus 413 Bat.Inf.	Zwijndrecht
H.A. Kerstens 413 Bat.Inf.	Breda
Evert van der Helde	
2-12 R.V.A.	Haulerwijk
J.A. Flipsen 1-3 R.I.	Tilburg
P. Tol	Rijnsburg
P.M. Huiskes 4-4 R.I.	Nijverdal
G.W. van den Berg	
3 Garde Pr. Irene	Hellevoetalsuis
C. v.d. Abeele 436 Bat.Inf.	Sax van Gent
J. Ottens	Ambt-Delden
A. Slist 4-5 R.I.	Ottawa (Canada)
J. Boulogne	Zwijndrecht
Mevr. T. v. Tilburg-Hecket	Capelle a/d IJssel
T. Ruijg 8 R.V.A.	Berkel Enschot
R.L. Muyros Garde Pr. Irene	Born
C. Lacet 5-2 R.I.	Oss
J.H. Luijken	Haarlem
C.W.M. v. Praet 36 AAT	Etten-Leur
J. Kouwenhoven	
1 Veld Art. KNIL	Roosendaal
H. Martens 425 Bat. Inf.	Drunen
K. Wijt 4-11 R.I.	Bergen op Zoom
L. Hoornweg van Rij	
2-5 R.I.	Barendrecht
J. Klein Nulent	Steenwijk
J.T. Otte	Herkingen
Fr. Dekker 4-3 R.I.	Aagtekerke
J. Duivenvoerde	Noordwijkerhout
L. Linden 42 ZMC	Heerlen
H. Brandema EMWO4	Barendrecht
Th. van Rijswijk M.L.D.	Uden
J.A. Bongers 31 A.A.T.	Boekel

sociale
VOMI

Moge de warmte en de liefde van Uw naasten en ons aller oprecht medeleven, U de kracht en de moed geven dit zware verlies te dragen.

V.B.

Nieuwe leden sinds Sobat 71

Naam:	Woonplaats Land:	Naam:	Woonplaats Land:	Naam:	Woonplaats Land:
Bruins L.T.	Aalden	Pijnappels M.F.	Vreden Rijswijk	Vriezen W.J.	Ter Aar
Thillart P. van den	Amsterdam	Brouwers	Rotterdam	Oosterholt J.J.M.	Vlaardingen
Schaap R.W.	Bavel	Nagelkerken P.	Rotterdam	Rens	Vlaardingen
Rodijnen F.J. van	Bergheim	Westerhof G.	Soesterberg	Nagtegaal M.H.	Vlissingen
Haseelt F.H.J.	Breda	Oldenburg F.	Sommelsdijk	Koning G.J.A.	Wijk bij
Tilburg-Hecke		Degener F.R.	Spijkenisse	Daarstede	
T. van	Capelle a/d IJssel	Oomen C.J.M.	Sprundel	Hoekendijk W.L.	Zierikzee
Hoef N. van der	Culemborg	Doorten J.H.	Steenwijk	Kok J.C.	Zoetermeer
Broers D.G.J.	Den Haag	Plat H.	Steenwijkerwold	Mos A.M.	Zoetermeer
Haan M. de	Doetinchem	Kool	Strijen	Lok A.J.	Zwartemeer
Glorie J.J.	Egmond Binnen	Uytewaal L.R.	Ter Aar	Achterberg J.J.	Zwolle
Everaert S.	Eindhoven				
Rixtel M. van	Eindhoven				
Haandrikman E.	Emmen				
Beek E.C.H. ter	Essen België				
Buursma G.	Ferwerd				
Groen J.	Franeker				
Kroos C.	Geertruidenberg				
Derks K.	Gennep				
Bekker G.	Groningen				
Smits G.	Hamont-Achel				
	België				
Segers W.	Hamont-Achel				
	België				
Dijk C. van	Hei en Boecop				
Oppedijk D.N.	Heiloo				
Duinkerken H.	Hoogeveen				
Wekke M.A. van de	Krimpen a/d IJssel				
Wart P. van der	Leidschendam				
Lensveld C.	Maassluis				
Dam W.F. van	Moordrecht				
Pool J.G. van der	Nijmegen				
Plug J.	Noordwijk				
Muilwijk W.J.	Oost Kapelle				
Riele A.J.M. te	Purmerend				
Slooff P.	Ridderkerk				
Spruit Th.	Ridderkerk				

Waargenomen!

Enige tijd geleden was de president van Indonesia als gast in Holland en was o.a. hartelijk ontvangen bij Koningin Beatrix. Wel, dat is allemaal fijn! Maar ... wanneer zal Koningin Beatrix eens een bezoek brengen aan het monument voor onze gevallen Wapenbroeders in Indië, in Roermond?

Zoals ik uit Holland verneem, bij de jaarlijkse Dodenherdenking (7 september) in Roermond, schittert helaas het Koninklijk Huis altijd door afwezigheid!

Tenslotte gingen wij destijds naar Indië o.a. voor Koningin en Vaderland. Mijns inziens, achteraf bekeken, was het misschien beter geweest: voor *Westerling* en *Vaderland*.
'Food for thought',

C. van den Heuvel,
Buddina - Australië

Onthulling Monument

Op 14 juni 2000 is op de Trip van Zoutlandkazerne te Breda, in het bijzijn van vele familieleden en genodigden een gevallen-monument onthuld van 27 in Breda geboren Nederlandse militairen die in de jaren 1945 tot 1950 in Nederlands-Indië c.q. Indonesië zijn gesneuveld of door een ongeval om het leven zijn gekomen. De dochter van één van hen is voor deze gelegenheid speciaal met haar zoon uit Canada overgekomen.

In aanwezigheid van de Plv. Cdt. Staf 1 Divisie 7 December, de Brigade Generaal G. van Ulden, Burgerautoriteiten, Veteranen-organisaties en Reünie-commissies, werd door de voorzitter van het veteranenplatform, de Kolonel der Mariniers b.d. A.H.P. Knoppen, een herdenkingstoespraak gehouden.

Het comité Oud Strijders,
J.G. Gulickx van Gestel, Breda

Onthulling plaquette Oegstgeest

Op 4 mei jl., 's middags om 15.00 uur, vond samen met de Bond van Wapenbroeders ald. Leiden e.o. de onthulling plaats van een plaquette op het bestaande monument 1940-1945 in het bos van Wijckersloot te Oegstgeest. De plaquette vermeldt de vijf uit Oegstgeest afkomstige omgekomen sobats in Ned. Indië.

Bijzonder hierbij was dat een dochter van één van de gesneuvelden de plaquette onthulde.

Het was een zeer sobere eenvoudige plechtigheid, waarbij onze voorzitter Ben Weijs een duidelijke krachtige en emotionele toespraak hield.

W.G.L. Topée

Gedenksteen onthuld in Waddinxveen

Op 16 juni is op een stijlvolle wijze en onder grote belangstelling een gedenksteen onthuld waarop de 3 namen van omgekomen Waddinxveeners in de periode 1945-1950 zijn vermeld.

De steen met plaat heeft een plek gekregen bij de ingang van de algemene begraafplaats aan de Alberdingk Thijmlaan. Burgemeester F. Jonkman schetste op een gevoelige wijze de ontwikkelingen na de Tweede Wereldoorlog in het voormalig Ned. Indië en was verheugd dat ook in zijn gemeente de omgekomen plaatsgenoten een plaats van herdenking hebben gekregen.

Voorzitter Dijkema van VOMI Nederland benadrukte nogmaals het belang van deze gedenktekens die eerherstel en erkenning vertolken.

Na afloop werden de genodigden met drie bussen vervoerd naar een restaurant voor een gezamenlijke broodmaaltijd.

Bij deze gelegenheid sprak voorzitter Weijs van VOMI Zuid-Holland Noord zijn waardering uit voor de perfecte samenwerking en organisatie en overhandigde als herinnering aan de

burgemeester en aan de heer Nentjens het beeldje de sawah-trapper.

J.W. de Jong

De dag toen Japan capituleerde

De ontplofing in Enschede, op 13 mei 2000, was het gebeuren van de dag. De TV toonde alleen maar beelden van het verwoeste stadsdeel. Het was warm. De zon blakerde stad en land. De hete melzon koesterde mens en dier in lome lusteloosheid. Amoechtig brachten de mensen de dag door in hun tuinen en op hun heetgestoofde balkons.

Mijn gedachten vertoefden in een ver verleden, in een verwoeste stad ver van hier. Het was zomer 1945, een dag even heet als vandaag.

Vanuit Nijmegen, waar de dienst in de BS (Binnenlandse Strijdkrachten) mij had doen belanden, was ik met een Amerikaanse legertruck meegelift naar Wezel. Ik was in uniform. Een Engels khakipak. Het was de dolle dwaze zomer na de bevrijding van de Duitsers, in mei 1945.

Dromend in mijn tuin zag ik mij weer lopen, als jonge man, door de wirwar van vernielde, platgebombardeerde wijken van Wezel, een stad in het kortgeleden verslagen Duitsland. Ik wilde daar een familielid bezoeken, een nichtje, dat al jaren voor de oorlog met een Duitse ingenieur was getrouwd.

Wezel was op die warme augustusdag in 1945 gemetamorfoseerd tot een zee van puin. De bevolking had smalle paden uitgegraven tussen door de geallieerde bommen verpulverde huizen en gebouwen. Brandvlucht hing tussen de staketsels van de uitgebrande huizen. Er waarde een kerkhofgeur tussen de trieste steenhopen, langs de paden, die eens straten waren geweest. Zinderende zon blakerde de stofverspreidende ruïnes.

Nergens ontwaarde ik een punt van oriëntatie. Af en toe vroeg ik aan een armoedig geklede passant naar de straat waar eens mijn nicht met haar gezin woonde. Na vele norse negatieve antwoorden ontmoette ik tenslotte een ongeveer 17 à 18-jarig meisje, die mij wilde helpen. Ze was een mooi kind, dat naar mij glimlachte zoals alleen een mooi meisje kan glimla-

chen. Ze bood aan mij naar de straat van mijn nicht te brengen. Verheugd, eindelijk iemand gevonden te hebben die mij door het Wezelse doolhof wilde gidsen, volgde ik de Duitse beauty. Als alle Wezelaars, die ik tot dat moment had gezien, was ook mijn lee sjofel gekleed. De welgevormde benen van mijn redster, onder het korte gekreukelde rokje, deden mij luttele tijd de puinhopen rondom mij vergeten. Ineens stopten de benen. "Hier is de straat die u zocht", zong de Duitse meisjesstem. En opnieuw glimlachte ze die betoverende lach. Uitnodigend keken haar fluwelen bruine ogen mij aan. Ik begreep dat zij van mij, als dank voor haar gidsdienst, meer verwachtte dan een "Danke Schön" en een handdruk. Mijn afkeer van alles wat Duits was belette mij op haar signaal in te gaan. De in haar ogen kennelijk begerenswaardige vreemde militair liet haar verbaasd en teleurgesteld, zonder kusje, achter tussen de steenhopen van Wezel. Met een ondanks alles beschaamd gepreveld "Danke Fräulein" stiefelde ik het aangewezen tuinpad, tussen de eens deftige herenhuisen, in. Aan een oud vrouwtje, die met twee zware boodschappentassen zeulde, vroeg ik waar het huisnummer van mijn familie ongeveer te vinden zou zijn. "Hoe was de naam van de bewoners?" vroeg het zwaar hijgende moedertje. Ik noemde de naam van mijn nichts echtgenoot. Het vrouwtje knikte. "Loop maar achter mij aan" nodigde ze. Na een paar honderd meter achter de tassen te hebben gegaan wees de vrouw naar een toegangspad tussen hopen puin. Het pad voerde naar de ingang van een hol dat eens een souterrain moest zijn geweest. "Hier woont de familie Von Geldern" zei het meisje en sjouwde verder. De ingang van het hol was provisorisch dichtgetimmerd. Midden in het getimmerde had men een deur geconstrueerd. Aan de deur hing een koebel. Ik belde. Mijn nicht, Elsje, opende de deur. Ze omhelste me, na mij enige seconden als gebiologeerd te hebben ge-

observeerd. Ze zag er moe en afgelobd uit.

Eens, zo herinnerde ik mij, was zij een heel mooi meisje geweest, het mooiste meisje van het dorp, begeerd door iedere jongen, die mij als ventje van 5 à 6 jaar overal mee naar toe nam.

Meestal als alibi bij haar afsprankjes met vrijers aan de oude zeedijk.

Nu was zij een oud uitzienende afgelobde vrouw geworden. Ze woonde met haar twee zoons van 16 en 14 jaar, in een naar brand en kookluchtjes stinkend souterrain. Haar man, een hoge Wehrmachtsofficier, een generaal, bevond zich nog ergens in Europa.

We wisselden wat familiegegevens en dorpsnieuws uit en mijmerden over vervlogen jaren en jeugdervaringen. Kurt, de oudste zoon, observeerde mij met een uitdrukking van verbijstering en naijver in zijn mooie bruine ogen. De ogen van zijn moeder, "Duitsland is vernietigd" zei hij plotseling fel "hoe is dat mogelijk? We hadden het sterkste leger ter wereld, een machtige luchtvloot, een gigantische Kriegsmarine. Duitsland was zo machtig. En toch zijn wij verslagen. Wat was ik trots op mijn vader. Een generaal in die fantastische Wehrmacht. Zelf wilde ik later ook officier worden. En nu is er niets van dat alles meer over. Ongelofelijk. Duitsland is verpletterd. Hoe heeft zoiets kunnen gebeuren?"

Elsje keek geïrriteerd naar haar zoon. Ze reageerde fel, onaangenaam getroffen. "Julie waren ook zo zelfverzekerd" zei ze. "Zo hoogmoedig. Zo trots. Zo overtuigd van eigen gelijk, jullie geloofden: "Wij veroveren met onze onoverwinnelijke krijgsmacht de hele wereld! Niemand kan ons tegenhouden. Grootheidswaan. Maar wat is het resultaat van al die machtswaan? Zie om je heen. Alles ligt in puin. Er is niets meer over. Zelf hebben we zelfs geen WC meer". Haar stem had een bittere klank. Kurt stond op, een vastbesloten trek om zijn mond. "Aber wir kommen zurück Mama. Eens zal Duitsland er weer zijn."

Auf Wiedersehen" reageerde Kurt, en tegelijk met Herald, zijn broer, marcheerde hij militair naar buiten. Els schudde meewarig haar hoofd. "Elke generatie zal het opnieuw proberen Jakob" meesmulde ze. "Laten we ergens iets gaan eten Jupp" stelde ze voor. "Buiten is het zomer. We zijn nog jong, boy. En de Krieg is vorbei". Een half uur later zaten Elsje en ik in een klein kelderrestaurantje onder de puinberg van wat eens een luxe hotel was geweest. Elsje had zich omge-

kleed en opgemaakt, zodat ze er weer uitzag zoals een vrouw van 36 er behoort uit te zien. "Je moet me nog veel vertellen. Jakob, over de mensen van ons dorp. Ik wil alles weten over de jaren dat ik daar niet meer ben geweest, omdat ik als Duitse niet meer welkom was bij mijn vrienden en familie". De radio speelde vrolijke marsmuziek. Abrupt stopte de muziek. Een zwoele vrouwenstem deelde mee dat er een Sondermeldung zou volgen, een extra uitzending van de nieuwsdienst. "Japan heeft zojuist de wapens

gestrekt" zei een dramatisch klinkende mannenstem. "De Tweede Wereldoorlog is beëindigd". "Mijn God" reageerde Elsje. "De oorlog is voorbij. Die Wahnsinn ist vorüber. Maar voor hoelang?". Elsje stootte zijn bierglas met haar likeurglaasje aan, bij wijze van haar dankbaarheidsuiting. "Op de vrede" beantwoordde ik haar toast, de datum in mijn agenda controlerende. Het was 15 augustus 1945.

J. Zwaan

Onthulling gedenkteken Middelburg

Er is in Zeeland weer een Indië-gedenkteken toegevoegd aan de verschillende die in de afgelopen jaren reeds zijn gerealiseerd. Ditmaal was het de beurt aan Middelburg. Op donderdag 20 april 2000 is een bronzen plaquette onthuld met de namen van 14 uit deze gemeente afkomstige militairen die in de periode 1945-1950/1962 in het v.m. Ned. Indië en Nieuw-Guinea zijn gesneuveld. Ook hier is het niet gemakkelijk gegaan. We waren er al sinds 1994 mee bezig. Na verschillende afwijzingen door de gemeente op schriftelijke verzoeken van het bestuur werd uiteindelijk een voorstel gedaan om het gedenkteken

op te richten op de oude begraafplaats. Daar konden wij niet mee accoord gaan daar het ons streven is de Indië-gedenktekens te realiseren op de plaats waar op 4 mei de Nationale Dodenherdenking wordt gehouden. Dit is in Middelburg op het Abdijplein. Daar is ook reeds een gedenkplaat voor de oorlogsslachtoffers uit de 2e wereldoorlog aangebracht tegen de gevel van het Provinciehuis. Nadat wij bezwaar hadden aangetekend en een verzoek hadden gedaan voor het Abdijplein is dit toen gehonoreerd en werd de verdere afhandeling in gang gezet. De plechtigheid voor de onthulling begon te 13.45 uur

met een ontvangst in het Provinciehuis. Allereerst hield de burgemeester Mr. L.H.B. Spahr van der Hoek een toespraak. Deze verwelkomde de aanwezigen en stelde dat er alweer meer dan 50 jaar geleden in Ned. Indië een strijd voor de onafhankelijkheid van Indonesië begon. Over ons optreden middels de politionele acties is heel veel gezegd en geschreven. Het zou een omstrede oorlog zijn geweest die Nederland niet had mogen voeren. Maar historisch besef is kennelijk niet altijd iedereen gegeven. Onze militairen die daar moesten vechten werden door velen in het verdomhoekje geplaatst. Er is hiermee onze landgenoten groot onrecht aangedaan. Jonge jongens werden naar het andere eind van de wereld gevoerd om daar te gaan vechten. Zij gaven de jonge jaren van hun leven, en soms het leven zelf, aan een zaak die zij als rechtvaardig beschouwden. Vandaag zijn wij hier bijeen om te proberen een klein beetje van de grote schuld, die wij als Nederlanders hebben, in te lossen. Door de namen van de gevallen Indiëgangers uit de gemeente Middelburg blijvend op de muur van de eeuwenoude Abdij te bevestigen geven wij hen alsnog de Eer die zij, door hun leven te offeren aan ons land, verdienen. Wij mogen hen immers nooit meer vergeten. Vervolgens werd het woord gevoerd door de voorzitter V.O.M.I. Zeeland, dhr. F.J.F. Smoorenburg. Deze gaat terug naar de jaren 1945-1950/1962

waarin meer dan 130.000 Nederlandse jongens naar Ned. Indië werden gezonden en onder zeer moeilijke en gevaarvolle omstandigheden hun opdracht moesten uitvoeren.

Smooenburg geeft een uitvoerig overzicht over deze periode en herinnert aan het gegeven dat meer dan 6.000 kameraden in verre en vreemde grond begraven liggen. Nimmer heeft de Nederlandse Overheid zich geroepen gevoeld om de stoffelijke resten van de omgekomen militairen naar Nederland terug te voeren en hier te herbegraven zodat nabestaanden de gelegenheid zouden hebben gehad hun plaatselijk te herdenken. Ook zijn deze nooit in de gelegenheid gesteld op kosten van de regering de graven van hun dierbaren in Indonesië te bezoeken.

Ondanks het vele werk en tegenslagen geeft het dan nu toch grote voldoening dat in Zeeland in de meeste gemeenten gedenktekens voor de in Indië gesneuvelden zijn gerealiseerd en dat de nabestaanden en andere belangstellenden nu toch bij deze gedenktekens plaatselijk kunnen herdenken. Wij, Oudstrijders, hopen dat met de onthulling van deze plaquette de periode van zwijgen over de Indiëtijd zal worden doorbroken

indachtig de spreuk "Een volk zonder geheugen is een volk zonder toekomst", zodat de na ons komende generaties, net als wij nu, met opgeheven hoofd positief over de Indiëtijd zullen kunnen terugdenken. Wij deden tenslotte onze plicht, ons opgedragen door de wettige Regering, en daar zijn en blijven wij trots op aldus eindigt Smooenburg zijn toespraak. De voorzitter van het reüniescomité v.m. Bataljon Zeeland 2-14 R.I., dhr. B. Koole richt zich vervolgens tot de aanwezigen daar ook een gesneuvelde van dit bataljon op de gedenkplaat voorkomt. Koole bedankt het gemeentebestuur voor de gewaardeerde medewerking tot het realiseren van de gedenkplaat, zeker op deze waardige locatie zodat er nu een duidelijke en plaatselijke herdenkingsmogelijkheid is. Het brengt de gesneuvelden voor de nabestaanden, Oud-Indiëgangers en anderen wat dichterbij huis. Dank ook aan de vrienden van de V.O.M.I. voor hun initiatief en doorzettingsvermogen m.b.t. het gedenkteken. Koole geeft verder nog een overzicht hoe het 2-14 R.I. is vergaan tijdens en na hun verblijf in Indië.

Namens de nabestaanden spreekt dhr. J. de Vos de dank uit aan het ge-

meentebestuur en V.O.M.I. Zeeland. Vervolgens wordt naar buiten gegaan waar reeds de Erewacht staat opgesteld.

Met het verwijderen van de Nationale vlag wordt het gedenkteken onthuld door de Burgemeester en dhr. Smooenburg. In totaal werden 17 kransen en bloemstukken gelegd.

Nadat de buitenplechtigheid was afgelopen werd in het Provinciehuis nog enige tijd in aangenaam samenzijn met elkaar doorgebracht.

De secretaris J. Kloet bedankte het gemeentebestuur voor de verleende medewerking en bood de burgemeester een V.O.M.I.-schildje met opschrift aan ter herinnering.

Met groot genoegen zien wij terug op de bijzondere en prettige wijze waarop de besprekingen zijn gevoerd en onze grote dank gaat uit naar dhr. drs. P.W. Sijnke, gemeentearchivaris, dhr. W. Th. van der Veur, hoofd Sector Bouwkunde, mev. Y. Semeijn, afd. Communicatie en dhr. T. van Gent, Kabinetschef voor hun betrokkenheid bij de uitwerking van de plannen. We kunnen weer terugzien op een bijzonder geslaagde plechtigheid waarvoor grote belangstelling was.

G.C. Meeuwse, 2e secr.

Lezers schrijven

Een doos met herinneringen

Tijdens het lezen van hoofdstuk 10, handelend over de NIWIN-activiteiten, uit het boek 'Levenslang op patrouille' van Anton P. de Graaff, gingen mijn gedachten terug naar het jaar 1948-1949.

Ik zat toen in de eerste klas van de lagere school.

Vlak voor de kerst hebben wij, onder leiding van onze juf, via het NIWIN, kaarten met Kerst- en Nieuwjaarsgroeten gestuurd naar de soldaten in Nederlands-Indië.

We kregen ook post terug ...

In mijn doos met herinneringen bevindt zich een prachtige kaart met een foto van een hanengevecht, op Bali.

De kaart is gedateerd 12-1-49 en als ik het goed lees uit Soebang gestuurd.

De tekst geschreven door de mij onbekende soldaat luidt als volgt:

Beste Eddy

Hartelijk bedankt voor de Kerst en Nieuwjaarsgroeten, die ik van je ontvang. Ik was er zeer blij mee. Ik ben nu al twee jaar in Indië, maar dit heeft me zeer verrast, dat jullie op school ook nog aan ons denken.

Eddy de hartelijke groeten ook voor je papa en mama.

Sold. I Klas A. van Bolveren
250718061
2e H.P.V.A.

Misschien bevindt mijn kaart uit 1948 zich ook, ergens in Nederland, in een doos met herinneringen.

Ed Vermeulen
Heemskerklaan 64
3742 AM Baarn
035-541627

Onthulling gedenkteken Schouwen Duiveland

Het weer leek precies uitgerekend op zaterdag 20 mei 2000.

Juist op die dag was het uitstekend, in tegenstelling tot de voorgaande en nakomende dagen, toen in de kern Renaissance van de gemeente Schouwen Duiveland de onthullingsplechtigheid plaatsvond van 2 gedenktekenen. Helaas heeft het ook hier vele jaren moeten duren alvorens het zo ver was. Vóór de herindeling van het eiland hebben de toenmalige gemeenten gemeend afwijzend te moeten besluiten op ons verzoek van 10 november 1994 tot het oprichten van een gedenkteken. Ook was dit nog het geval direct na de herindeling in 1997. In 1998 echter werd een zeer positieve benadering geconstateerd hetgeen bleek uit een persoonlijk gesprek met de burgemeester Mr. J.J.P.M.

Asselbergs. Deze heeft zich toen geweldig ingezet om tot realisering te komen. Uiteindelijk werd in februari 2000 door de gemeente het groene licht gegeven.

De onthullingsplechtigheid op 20 mei begon met een samenkomst in de Dorpskerk. Meer dan 400 nabestaanden, Oud-Indiëgangers, genodigden en belangstellenden konden soms met moeite een plaats vinden, de kerk was overvol. Na de inleiding door dhr. E. van Brummelen, die de ceremonie verzorgde, sprak de burgemeester met een welkom tot de aanwezigen o.a.: Vandaag zijn wij bijeen voor een heel bijzondere gebeurtenis, de onthulling van een tweetal gedenktekenen die herinneren aan een zwarte periode van onze geschiedenis, de oorlog hier en in het v.m. Ned. Indië. Straks zullen zij worden onthuld nabij het verzetsmonument ter nagedachtenis aan de 10 verzetstrijders die op 10 dec. 1944 in Renaissance zijn opgehangen, de lokatie waar het gemeentebestuur de jaarlijkse 4 mei herdenking organiseert. Het is een bijzondere dag waarop wij vanmiddag bijeen zijn, een emotionele bijeenkomst, vooral voor de familieleden van onze overleden Indiëgangers, bestuur en leden van

de VOMI. Velen zijn hier aanwezig die met elkaar een bewogen verleden delen. Waar iedereen vervuld was van de gedachte na de bevrijding in 1945 een nieuwe toekomst op te bouwen besloot de toenmalige regering dat orde en rust moest worden hersteld in Ned. Indië. Zo'n 150.000 militairen werden uitgezonden. Zich richtend tot de Oud-Indiëgangers: U kwam in een land waar U wellicht tevoren romantische ideeën en voorstellingen over had. Maar de realiteit was dat U kwam in een wereld van verschrikking, dreiging, geweld, moord en ongerageldheden. Daar sta je dan als jonge man in een vijandige omgeving. Het leverde vooral pijnlijke en emotionele herinneringen op, eenzaamheid, het gemis van thuis, stress, het verlies van kameraden etc. U deed uw plicht onder vaak zeer moeilijke omstandigheden. Voor Koningin en Vaderland zoals dat toen werd gezegd. Velen zijn daar achtergebleven, omgekomen, slachtoffers van geweld. De anderen kwamen weer naar huis veelal lichamelijk of geestelijk gewond. Die thuiskomst, wat een vreugde had moeten zijn, bleek echter spoedig een traumati-

sche ervaring. Er bleek nauwelijks maatschappelijke en politieke waardering, laat staan begrip van het gebeuren in Indië. Men wilde niet horen over wat zich in Indië had voltrokken, niet over de narigheid, u werd als het ware doodgezwegen. Dat heeft nieuwe wonden geslagen, het heeft tot verbittering geleid. Die gevoelens slijten niet, integendeel zelfs. Het gebrek aan erkenning heeft veel te lang geduurd. Pas de laatste jaren zie je een kentering, vooral tot stand gekomen door de veteranenorganisaties zoals de V.O.M.I. Des te meer voldoening geeft het dat het V.O.M.I. monument in onze gemeente vandaag wordt onthuld met daarop de namen van uw 16 uit onze gemeente afkomstige kameraden die in Indië zijn omgekomen. Zien u hebben gevochten voor een eerlijke zaak, met grote inzet en plichtsbetrachting en daarvoor past erkenning, respect en waardering. Door dit gedenkteken kunnen we de namen van de slachtoffers die er op zijn gegraveerd blijvend in gedachten houden en eren. Er is nu een vaste plaats om dit te doen. Het gemeentebestuur heeft tevens besloten een tweede gedenkteken op te richten

ter nagedachtenis van de burgers en militairen van Schouwen Duiveland die als gevolg van de 2e wereldoorlog waar ook ter wereld zijn omgekomen. Zo wordt op 4 mei op de lokatie in Renaissance eenieder herdacht. Het blijft noodzakelijk ons te bezinnen op het offer dat de slachtoffers van de 2e Wereldoorlog hebben gebracht voor onze toekomst. Wij dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid om de vrijheid voortdurend te bewaken. Daarom herdenken we vastbesloten en waakzaam. Waakzaamheid van ieder van ons zoals besloten ligt in de dichtregels van H.M. van Randwijk: "Een volk dat voor tirannen zwicht zal meer dan lijf en goed verliezen, dan dooft het licht". Deze regels zijn aangebracht op het algemeen gedenkteken aldus besluit de burgemeester. Hierna richt de voorzitter van V.O.M.I. Zeeland E.J.F. Smoorenburg zich tot de aanwezigen en stelt: Met de straks te onthullen gedenksteen wordt, na ruim 50 jaar, recht gedaan aan diegenen van onze kameraden die tijdens de vervulling van hun plicht hun leven lieten in Ned. Indië. Zij behoorden tot de generatie die de grootste opofferingen en ontberingen hebben meegemaakt. Om dat goed te kunnen begrijpen moeten we eens stil staan bij de periode waarin zich dit voltrok en

geeft hij hierover een uitvoerig overzicht. Met alle slechte ervaringen over de behandelingen van de nabestaanden van de gesneuvelde en de teruggekeerde Oud-Indiëgangers door de Overheid en niet in het minst door de media is het een lichtpunt dat we de laatste jaren, en nu ook vandaag, bij elkaar kunnen komen om een gedenkteken te onthullen ter Ere en Nagedachtenis aan onze gesneuvelde kameraden. Een vorm van Erkenning die er echter pas is gekomen nadat de V.O.M.I. er jaren lang voor heeft moeten vechten. Geen enkele gemeente in de provincie heeft op eigen initiatief daadwerkelijk de schouders er onder gezet. Ook zij waren de Indië-periode reeds lang vergeten. Gelukkig hebben alle gemeenten in Zeeland (op 1 na) nu uiteindelijk positief op onze verzoeken gereageerd. Wij zijn de gemeente Schouwen Duiveland zeer dankbaar voor de verwezenlijking van onze wensen. Voor alle werkers hieraan zijn we veel dank verschuldigd. Eindelijk is Recht gedaan en kunnen wij, als Oudstrijders, trots zijn, zo eindigt Smoorenburg zijn toespraak. Voorts wordt een Dodenappel gehouden, verzorgd door Kooger en Meeuwse waarbij de namen van de gesneuvelde één voor één worden

genoemd, gevolgd door 'Present'. Vervolgens begeven alle aanwezigen zich naar de plaats van onthulling, voorafgegaan door de vlaggendragers en Erewacht. De onthulling van de Indiëgedenksteen wordt gedaan door de burgemeester en Smoorenburg met het weghalen van de Nationale vlag. De algemene gedenksteen wordt onthuld door de burgemeester en 3 schoolkinderen, waarna er gelegenheid is voor het leggen van bloemen en kransen. Hierna volgt een defilé en wordt teruggegaan naar de Darpskerk waar nog enige tijd met elkaar van gedachten kan worden gewisseld. Smoorenburg bedankt de burgemeester en dhr. H. Uil, gemeentearchivaris, voor hun geweldige inzet en prettige verstandhouding tijdens de gevoerde besprekingen en biedt beiden een oorkonde aan ter herinnering. Voorts wordt aan de burgemeester een VOMI-schildje met tekst uitgereikt. Ook grote dank aan dhr. E. van Brummelen van de afd. Communicatie voor de uitwerking en begeleiding van de plechtigheid. We kunnen vaststellen dat de plechtigheid onder zeer grote belangstelling en indrukwekkend is verlopen.

G.C. Meeuwse, 2e secr.

Operatie 'Product'

Het aandeel van de Zeemacht in de Politie-maatregelen op Oost-Java. De landingen bij Pasir Poetih en Banjoewangi.

De taak welke als onderdeel van de sedert maandag 21 juli jl. getroffen politie-maatregelen op Java en Sumatra aan de Koninklijke Marine was toegewezen, bestond in hoofdzaak in het overbrengen en landen van de Expeditionaire Macht van de Mariniersbrigade. Deze taak werd aangeduid als: Operatie 'Product'. De uitvoering ervan heeft ongeveer vier dagen in beslag genomen en kan als volkomen geslaagd genoemd worden.

De omschrijving van het doel dezer operatie luidt als volgt:

- a. Het veilig op tijd over zee brengen en landen van de Expeditionaire Macht van de Mariniersbrigade (EM Marbrig) in de Oosthoek van Java ter inleiding van de door deze expeditionaire macht uit te voeren landingsoperaties.
  - b. Het gereedmaken van de havens van Banjoewangi en Probolinggo voor aanvoerhavens ten behoeve van de gelande expeditionaire macht.
  - c. Het controleren op de naleving der gegeven voorschriften betreffende het verbod van prauwvaart.
  - d. Het bevorderen der bonafide prauwvaart via de vastgestelde routes en van de lokale visserij.
- De opdracht die aan de smaldelen, welke aan Operatie 'Product' deelnamen, was verstrekt omvatte de volgende taak:
- a. Het embarcieren van de expeditionaire macht op een nader te bepalen datum (D-2), waarbij D gerekend wordt de dag te zijn, waarop de landingen zullen worden uitgevoerd.
  - b. Het transporteren en beschermen van de expeditionaire macht over zee naar de landingsplaatsen.
  - c. Het aan land zetten van alle troepenonderdelen der expeditionaire macht door middel van landingsvaartuigen.
  - d. Het geven van artilleriesteun door oppervlakteschepen op die plaatsen waar nodig geoordeeld wordt door de Commandant Expeditionaire Macht.
  - e. Het organiseren en vlot doen verlopen van het debarkement troepen en voertuigen.
  - f. Het aanhouden en opbrengen van

verdachte prauwen, welke direct vóór, tijdens en na de landing uit de havens aan de Noord- en Oostkust van Oost-Java trachten te ontkomen.

Zoals reeds werd medegedeeld werden de landingen uitgevoerd bij Pasir Poetih en Banjoewangi. De aanduiding van deze plaatsen was resp. Noordstrand en Ooststrand. Op dinsdag 22 juli jl. is er nog een derde landing bijgekomen, namelijk te Probolinggo zelf, met het doel om de haven vrij te maken, nadat reeds van de landzijde, van Pasir Poetih uit, de stad in handen van de troepen zou zijn, welke in Westelijke richting waren opgetrokken. Deze laatste landingsplaats werd aangeduid met Weststrand.

In de loop van zaterdag 19 juli jl. vertrok uit Soerabaja een kleine vloot van oorlogsschepen en andere vaartuigen. Dat was de dag: D 2! Terwijl de oorlogsschepen op de rede lagen voltrok zich in de haven de inscheping van de mariniers. Regelmatig gingen de troepen aan boord van de vaartuigen. Het werd nacht, de zondag brak aan en nog duurde de embarkatie voort. Om twaalf uur in de middag vertrok tenslotte het laatste schip uit de haven en zetten de beide smaldelen zich langzaam in beweging.

Het smaldeel Noord bestond uit Hr. Ms. torpedobootjager 'Tjerk Hiddes', Hr. Ms. torpedobootjager 'Piet Hein', Hr. Ms. 'Jesselmonde', vier regionale patrouilleboten en een aantal landingschepen, waaronder 3 LST's, benevens 3 hulpvaartuigen.

Het smaldeel Oost bestond uit Hr. Ms. torpedobootjager 'Evertsen', Hr. Ms. korvet 'Morotai', Hr. Ms. korvet 'Boeroe', twee RP's en een aantal landingschepen, met als hulpvaartuig een sleepboot.

Het smaldeel West bestond uit Hr. Ms. mijnenveger 'Tholen', twee RP's, vier landingsvaartuigen en twee sleepboten.

De landingen bij Pasir Poetih en in de Menengbaai bij Banjoewangi waren vastgesteld op zes uur in de ochtend van D-dag. Drie uur van te voren hadden de schepen van de smaldelen Noord en Oost zich op hun respectieve rendez-vous plaatsen verzameld. Dat was dus drie uur in de vroege ochtend van de eerste dag. Tot nog

toe was alles zonder enige stoornis verlopen en niets wees er op, dat er ergens een kink in de kabel zou komen. Alles was rustig. Hoewel er toch geen vaart gelopen was, waarbij men op het laatst wel onrustig moest worden, namelijk hoger dan vijf mijl, in verband met de geringe snelheid van verscheidene landingsboten. Van Soerabaja was men om de Zuid gegaan en had via het Oostervaarwater Straat Madoera bereikt. De zee was vlak. Zo lagen op die maandagochtend dan de schepen te wiegen op de deining van Straat Madoera voor Pasir Poetih en verder Oostwaarts in de Noordingang van Straat Bali. Het uur 'U' had geslagen.

Om zes uur in de ochtend begonnen de landingsoperaties. Bij Pasir Poetih werd van de zee geen last ondervonden, doch in de Menengbaai stond een sterke stroom.

Bij Pasir Poetih werd artilleriesteun ter dekking gegeven nadat de eerste golf, bestaande uit vier LP's (Landingschepen Personeel) met de stootgroep aan boord, gesteund door twee RP's, koers gezet had naar de plaats van de landing. Op dit punt was de grootste hoeveelheid troepen geconcentreerd, zodat de landing in drie golven plaats moest vinden. De tweede golf bestond uit de 'Tjvogel', een LCI (Landingschip Infanterie) welke de strandgroep aan land zette en twee pantons met het tweede gedeelte van de stootgroep. De hoofdmacht kwam in de derde golf met 3 LST's (Landingschip Tanks) en een LT (kleiner Landingschip Tanks) aan de wal. Tijdens de landing was er in de lucht dekking en werd daar verkenning uitgevoerd door Vuurvliegen van de Marine Luchtvaartdienst. De beschieting van de republikeinse stellingen van zee uit door de beide jagers en vanuit de lucht door de Vuurvliegen eindigde om 10.17 uur in de ochtend van maandag 21 juli. Precies dertien minuten later woei de Nederlandse driekleur op het ALRI-hoofdkwartier van de republikeinse marine. Om vijf minuten over half elf was de landing van de tweede golf voltooid en om kwart over elf was de derde golf aan land. Doch het debarkeren van al het materiaal duurde nog voort tot tien minuten voor half vijf in de namiddag.

Uit het eerste bericht omtrent deze landingen heeft men reeds kunnen opmaken dat de tegenstand gering

was, terwijl er voorts na de artillerie-voorbereidingen geen moeilijkheden meer waren. Als merkwaardige bijzonderheid kan nog gemeld worden, dat tengevolge van de beschieting een telefoonleiding onklaar raakte, waardoor het binnenland niet meer gewaarschuwd kon worden.

Bij Banjoewangi was het bruggehoofd om 8 uur in de ochtend reeds geheel gevormd. Er was geen tegenstand. Slechts een enkele ontploffing werd gehoord in de richting van de stad, doch verder werd niets noemenswaardigs waargenomen. Ondanks de felle stroom was de landing daar een uur later volbracht. Om kwart voor vier in de middag trok de colonne Banjoewangi binnen en om half vijf woei daar de Nederlandse vlag.

Op de dag van de landing was in de vroege, om 5 uur, uit Soerabaja het smaldeel West vertrokken. Inmiddels was een stootgroep van Pasir Poetih in westelijke richting naar Probolinggo opgerukt om het contact tot stand te brengen met de troepen, welke door dit smaldeel in de haven aan land zouden worden gebracht. Dit geschiedde zonder moeilijkheden op dinsdag 22 juli jl. Met Hr. Ms. mijnenveger 'Tholen' waren de twee RP's de haven binnengevaren ter dekking van de ontscheping van de mariniers uit twee LT's, terwijl de 2 sleepboten voor de ingang bleven liggen. Hiermede was de Operatie 'Product' voltooid. Zij stond onder leiding van de maritiem commandant Soerabaja, de Kapitein-ter Zee C.J.W. van Waning, die thans handelde als 'Commandant Maritieme Expeditionaire Macht'. Kolonel van Waning bevond zich aan boord van Hr. Ms. 'Tjerk Hiddes', evenals de 'Oudsaanwezend Marine Landings-officier', welke functie vervuld werd door de Kapitein-Luitenant ter Zee S. den Boeft. De leiding van de Maritieme operaties in de Menengbaai was in handen van de Kapitein-Luitenant ter Zee L.H. Quant oudsaanwezend marinelandings-officier was daar de Luitenant ter Zee der tweede klasse J.A. Hautman. Met het commando van de Expeditionaire Macht der Mariniersbrigade was belast de Kolonel der Mariniers W.A.J. Roelofsen.

Uit: 'Wapenbroeders' van 31 juli 1947
Inzender: J. van der Ham

Erkenning na 50 jaar

A.C. Dorsers (Dré), gediand hebbende in 1948-1950 in voormalig Nederlands Oost-Indië, ingedeeld bij het 402 bataljon infanterie, is geëmigreerd naar Canada, daar thans wonende in Blenheim, Ontario.

Hij is als een soort kwartiermaker voor zijn familie in 1952 naar Canada vertrokken, terwijl zijn ouders en hun kinderen in 1954 volgden. Het gezin telde in totaal 15 kinderen, waarvan 2 dochters in Nederland bleven wonen. Sobat Dorsers is getrouwd met een nicht van VOMI-lid Chrit Heuvelmans uit Venlo en via deze werd vernomen dat dit aangetrouwd familielid nooit

het Ereteken Orde en Vrede heeft ontvangen en evenmin de demobilisatie-speld.

Daar de 'Canadese tak' van de familie Dorsers met een twaalfstal personen in juni naar Nederland afreisden voor het bijwonen van een familie-reünie, bracht dit sobat Chrit op het idee om stappen te ondernemen om Dré alsnog bovengenoemde onderscheiding te laten toekomen en nam daarvoor de sociaal commissaris van VOMI Limburg, dhr. H. Dols, in de arm.

Na aanvraag bij Defensie in Kerkrade, waar groen licht werd gegeven, werd in eerste instantie in Den Haag de aanvraag afgewezen, maar later toch toegekend en de versierseken en de daarbij behorende corkon-

de nog maar net op tijd bij dhr. Dols afgeleverd, zodat Dré het Ereteken Orde en Vrede, volkomen verrast, door zijn echtgenote, die overigens ook nog maar pas op de hoogte gebracht was, opgespeld kreeg tijdens deze familie-reünie. Dré was er beduusd van, maar wel dolgelukkig. Dat had hij nooit kunnen dromen en dat was hem echt wel aan te zien. Het behoeft geen betoog dat deze familie-reünie voor de deelnemers bijzonder geslaagd geheten mag worden. VOMI Limburg werd vertegenwoordigd door de sociaal commissaris Harry Dols en de penningmeester Sjel Otten, die de echtgenote van Dré een forse ruiker bloemen overhandigde.

elzet

4-3 R.I. eert gesneuvelden

Renesse, 20 mei 2000

Een zonovergoten dag. De terrassen rondom de Ring, het hart van Renesse, zijn reeds bezet door toeristen en vakantiegangers waaronder vele Duitsers, nippend aan een eerste Löwenbräu, Jägermeister of Bohnekaffee mit Kuchen. Rond het middaguur neemt de stroom mensen toe door de komst van honderden oud-militairen Indiëgangers, nabestaanden, inwoners van Renesse en overige belangstellenden. Zij gaan de Dorpekerk, aan de Ring gelegen, binnen om de herdenkingsbijeenkomst bij te wonen ter nagedachtenis van de omgekomen militairen in Nederlands-Indië en de militaire en burgerslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Vergeleken met de sfeer buiten de kerk is deze binnen serene te noemen, onberoerd en ongestoord.

Burgemeester mr. J.J.P.M. Asselbergs schetst in heldere, indringende woorden de gebeurtenissen tijdens de jaren 1940-1945 en met name de door de Duitse bezetter uitgevoerde vergeldingsmaatregel t.w. de ophanging van 10 inwoners van Renesse, een barbaarse daad. Hij verwoordt vervolgens de omstandigheden in het voormalig Nederlands Oost-Indië, het door de toenmalige Nederlandse regering uitzenden van zoveel Nederlandse militairen teneinde orde, rust en vrede te herstellen in een door Japanners verscheurd land dat in grote chaos verkeerde. Hij memoreert de 16 militairen, afkomstig van Schouwen-Duiveland, die in de periode 1946-1950 omkwamen tijdens de uitvoering van de hen opgelegde taak. Zijn gehele toespraak laat bijna voelbaar indruk achter op de honderden aanwezigen. Na burgemeester Asselbergs spreekt VOMI-voorzitter, afd. Zeeland, F.J.F. Smoorenburg. Hij geeft zijn versie op het totstandkomen van het Indië-monument in Renesse en uit, niet spaarsaam, zijn kritiek op de huidige regering met betrekking tot het sinds 1990 gevoerde veteranenbeleid en de tot dusver verleende faciliteiten aan oud-militairen Indiëgangers. Tot besluit dankt hij de burgemeester

en wethouders van Schouwen-Duiveland, de nabestaanden en allen die meegewerkt hebben aan hetgeen gerealiseerd is.

Indrukwekkend is het moment waarop door de Erewacht de 16 namen worden afgeroepen, elke keer aangevuld door een duidelijk hoorbaar 'Present'. Behalve deze geluiden is het muisstil en het lijkt alsof wij van de buitenwereld zijn afgesloten in een sfeer van onaantastbaarheid.

Om ca. 14.45 uur wordt deze bijeenkomst beëindigd en verzamelen allen zich om in stille tocht naar de Oude Moolweg te gaan, de plaats waar de onthulling zal plaatsvinden. De stille tocht wordt vanaf de terrassen gadegeslagen. Op een rustige plek aan de Oude Moolweg volgt aansluitend de onthulling van de twee gedenkstenen, t.w. het Indië-monument door burgemeester Asselbergs en F.J.F. Smoorenburg en het monument voor de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog door burgemeester Asselbergs en leerlingen van de OBS 't Staapel', gevolgd door een hoornsignaal, twee minuten stilte, het

spelen van de Last Post, het Wilhelmus, de vlagceremonie en het leggen van bloemen door autoriteiten, nabestaanden, VOMI-afdelingen, reüniecommittees en overige belangstellenden.

Onder de honderden aanwezigen bevonden zich ca. 25 ex-4-3 R.I.-ers uit Zeeland, Zeeuws-Vlaanderen en Brabant, die samen met het reüniecomité 4-3 R.I. naar Renesse kwamen om 2 gesneuvelde 4-3 R.I.-ers te eren, t.w. M.C. Kristelijns en L. Stool, beiden afkomstig uit Ellemeet. Het reüniecomité legde met oud-Compagniescommandant kolonel b.d. G.J. Plasman bloemen bij het Indië-monument en brachten eer aan hen, die het hoogste offer hebben gegeven. Met gevoelens van dankbaarheid voor de totstandkoming enerzijds en gevoelens van weemoed anderzijds kunnen wij op zaterdag 20 mei 2000 op een indrukwekkende onthulling en herdenkingsbijeenkomst in Renesse terugzien.

- ERE WIEN ERE TOEKOMT -

H.C. Clasquin*

Veteranendag

Veteranendag Koninklijke Marechaussee 2000

Op 25 maart 1998 is de Koninklijke Marechaussee door de Minister van Defensie aangewezen als vierde krijgsmachtdeel. Elk krijgsmachtdeel is verplicht jaarlijks een veteranendag te organiseren.

In het jaar 2000 is het de eerste keer dat de Koninklijke Marechaussee dit doet.

Alle veteranen van de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie zijn van harte welkom op de eerste veteranendag van de Koninklijke Marechaussee op vrijdag 22 september 2000 in Apeldoorn.

Uitsluitend voor bovengenoemde veteranen en hun partner worden toegangsbewijzen en vrij-vervoer NS beschikbaar gesteld.

Boekbespreking

"De grote patrouille"

"Belevenissen van het Bataljon 5-4 RI. in Zuid- en Oost-Borneo, Zuid-Sumatra en Oost-Java in de jaren 1947-1948-1949-1950" door J.B.H. Loohuis, Uitgeverij Van den Berg, Enschede, 1999. Groot formaat, Paperback, formaat 21 x 30 cm. Prijs f 37,50. 213 pagina's. Geïllustreerd. ISBN 90 5512 093 6. Nugi 646.

"De grote patrouille" is een van de fascinerendste 'matenboeken' die mij gedurende mijn lange staat van dienst als recensent van 'Sobat' onder ogen kwam.

Het boek, behelsende het relaas van de belevenissen van 5-4 RI. in Indië, grotendeels doorgebracht op Borneo (Kalimantan), is een verslag van ruige gebeurtenissen, die plaats vonden op een ruig eiland. Oerwoud en wilde rivieren, hitte en zware gevechten, temidden van een wilde bevolking, vormden de ambiance van dit Bataljon der zogenaamde Neptune-Divisie, de derde.

De auteur spreekt in dit werk zelf over een verhaal (het verhaal over de eigenlijke grote patrouille in de oerbossen van Borneo) dat als een rode draad door dit boek heenloopt.

Het verslag van deze grote patrouille, die volgens de schrijver maanden duurde, is echter adembenemend. De lezer kan dit patrouille-rapport los van de overige relaxen achter elkaar lezen, daar het betreffende grote patrouille-rapport in een iets zwaardere (donkerder) letter is gedrukt.

Je zou verwachten dat de deelnemers aan deze ongehoord zware en exorbitant lange patrouille in één van de moeilijkste gebieden van Nederlands-Indië, na terugkeer uit de barre wildernis, een bijzondere onderscheiding en veel waardering en bewondering zouden oogsten. Het tegendeel bleek echter het geval. Het relaas over deze patrouille, die maanden vergde, eindigt met de mededeling dat de patrouillanten in de bak terecht kwamen. Hun werd zwijg-

plicht over de tocht opgelegd. Stank was letterlijk hun dank.

Bij het lezen van deze afloop, na een werkelijk bovenmenselijke prestatie, werd ik echt kwaad. De patrouillecommandant, een KNIL-onderofficier (waarom leidde in dit uitzonderlijke geval geen officier deze moordende tocht?), werd gedegradeerd. Er had zich namelijk tijdens gememoreerde patrouille een bloedig incident voorgedaan, waarbij een groot aantal leden van een ongeregelde bande waren gedood (lieden van laag alloot, volgens de auteur). De afhandeling van deze oerwoudslag was volgens de autoriteiten niet goed verlopen en diende niet openbaar te worden gemaakt. Met de omstandigheden, waaronder het levensgevaarlijke incident had plaats gevonden, werd zoals gewoonlijk geen rekening gehouden. Weer gold, zoals zo vaak als de overheden bang zijn in verlegenheid te worden gebracht, het gezegde: "Een overheid die gerechtigheid van haar onderdanen eist is zelf gehouden tegenover haar (zijn) onderdanen gerechtigheid te betrachten". Maar ook in dit geval werd aan deze eis tot rechtvaardigheid niet voldaan. "Kan", zo vraag je jezelf af, "een overheid, die zelf haar plicht tot rechtvaardigheid niet nakomt nog wel gerechtigheid van haar (zijn) onderdanen vragen?" In elk geval maakt een overheid, die haar deel van de opdracht, om te komen tot een harmonieuze samenleving, niet nakomt, het haar onderdanen wel erg moeilijk, op hun beurt hun deel van de opdracht, de gerechtigheid, na te komen. De bij deze affaire betrokken militairen hebben zich, mijns inziens, aan de hen, ten onrechte opgelegde zwijgplicht, gehouden. De civiele en militaire autoriteiten, die slechts wilden voorkomen dat een hen niet welgevallig incident in de openbaarheid zou komen, om hun eigen 'goede naam' te redden, hadden een dergelijke fair play van hun minderen niet verdiend.

Het verhaal over de grote patrouille doet de overige, in dit boekwerk verhaalde ervaringen van het Bataljon 5-4 RI., niet verbleken.

De auteur vertelt tevens over de lotgevallen van dit met zware taken belast KL-onderdeel in de meest uiteenlopende delen van Nederlands-Indië met verve.

Het geheel van dit werk schildert de lezer een betrouwbaar beeld van het soldatenleven in Indië, gedurende de barre jaren na de tweede wereldoorlog tot 1950.

Zeer leeswaardig. Neem er kennis van. Het is de moeite en het geld meer dan waard. Het uitmuntende relaas brengt de lezer kennis bij over het lot dat de tienduizenden Nederlandse soldaten, die in de naoorlogse jaren naar de Oost werden uitgezonden, en de barre taken die zij kregen opgelegd en te verdouwen, plus wat ze daar in de Oost aan gruwelen en barre opdrachten kregen te verduren.

Zeer aan te bevelen.

J. Zwaan

"Sawahtrappen met oom Coen"

Een goede film op Video-band. Speelduur plus-minus 55 minuten. Prijs: f 55,-. Te bevragen bij L. van Geenen, Rijnsingel 173, 2987 SJ Ridderkerk. Tel.: 0180-415396. Een leuke en voor de verandering eens een film die een positief beeld geeft van onze diensttijd in Indië. Deze film, zo schrijft de distributeur, en niet ten onrechte, is uitermate geschikt om onze kinderen en onze kleinkinderen een juist beeld te geven van ons verblijf in de tropen. Mijns inziens is deze film, op video, ook zeer geschikt om te vertonen op Indië-veteranenbijeenkomsten. In tegenstelling tot wat wij op dit gebied gewend zijn is de strekking van deze band positief voor wat ons optreden in het voormalig Nederlands-Indië betreft. De film

confronteert de kijker bij de werkelijkheid van de oorlog in Indië gedurende de jaren 1945-1950 en niet, zoals gebruikelijk, alleen maar bij de negatieve neveneffecten die helaas elke oorlog aankleven.

Echt aan te bevelen. Vooral voor regionale en plaatselijke veteranenbijeenkomsten en reünies in klein verband een mooie en nuttige tijdsvulling, informatief en reëel. Vergeet, Sobats, niet deze videoband te bestellen.

Het is echt een verkwikking eens een rolprent te kunnen vertonen die ons niet onderuithaalt en de kijker niet op het verkeerde been zet.

J. Zwaan

Nogmaals 'Zeemiliciën bij de Mariniersbrigade' of 'Ongem van het dorpsplein'

In 'Sobat' van februari 2000, nummer 69 (15e jrg, nr. 1, pag. 19) gaf ik u een recensie van het boekje 'Zeemiliciën bij de Mariniersbrigade'. Het boek van oud-Marinier J.G. Maas uit Meppel vergast de lezer op een reeks soldatengrappen. Zelfs de boekbespreking bevat een grap. Zo vermeldt de 9e alinea in deze recensie (2e kolom): "Het trotse embleem van de Mariniers luidt: 'Qua patat orbos'. Beteken dit misschien: 'Immer patat in het oerbos'? Wel, wel. Hoe kan zulk een letterverwisseling plaatsvinden? Het moet ultraaard zijn: 'Qua patet orbis' (Zo wijd de wereld strekt). Heeft echt geen enkele Marinier deze fout opgemerkt?

Joop Maas vertelt ons in zijn levenswerk hoe de jongens van de Mariniersbrigade soms tekeer gingen op de soldatenkamers. Veel dronken geteut en boerenleut. En al dit gebral en gelal wekt vaak de ergernis van de: Vromen en de intellectuseltjes, de keurige individueeljes, de fatsoensrakkertjes, de elitaire kakkertjes, de potentiële regentjes en de heertjes met de centjes, de knapen uit de gouden kooien, plus de nette stadse boyen. Maar de soldaatjes uit de geïsoleerde dorpen, verlost van het melken der kooien 's morgens te 4 uur, de controle van de dominee, pastoor en kwaze-laars, herinnerden zich in hun vakant-

tiestemming de boertige verhalen van hun ooms en vaders uit de soldatentijd van '14-'18. Ze herbeleefden de sterke soldatenleut van bedden op scherp, waar de voorgeselecteerde slachtoffers doorheen zakten zodra ze erin stapten. Ze verkneukelden zich bij de folkloristische voorstelling, die het monteren van bakken water boven een deur meebracht, de dolle pret die het gaf als het maatje (in hun ogen een sulletje) de inhoud bij het openen van de deur over zich heen kreeg. Ze gierden van de lach als ze een slapende makker aan allerlei troep lieten likken, zodat Jantje of Pietje begon te likkebaarden of in zijn broek plaste.

Ze herinnerden zich de verhalen over durfals uit de dorpsfolklore, wiens, rare, rare streken hen legendarisch hadden gemaakt en in de dorpsmythen deden voortleven.

Nog grinnikte het hele dorp bij de herinnering aan de dorpsheldendaden uit een ver verleden.

De schoffies uit de grote steden sloten zich aan bij de uitgelaten eiland- en dorpsboefjes. En zo ontstond de twee-

deling in de soldatenmaatschappij. Het boek van Joop Maas uit Meppel roept dit soort kroegjool en drankmoed uit de historie van carnavals- en kermisvandalisme weer terug in de werkelijkheid van de hedendaagse soldatenkamers.

Welnu, al degenen die van dit genre 'humor' genieten en zich buikpijn lachen bij de herinnering eraan, moeten zich 'Zeemiliciën bij de Mariniersbrigade' snel aanschaffen. Joop Maas, die dit kazernejool-boekje in eigen beheer uitgaf heeft er nog een aantal over. Help hem er vlug vanaf en uit de kosten.

Het kost slechts f 17,50, inclusief de verzendkosten.

Maak dit bedrag snel over op bankgironummer 43 23 65 354, onder vermelding van: Zm. bij de Mariniersbrigade. En u krijgt het rustieke historische grappen- en joolboekje netjes thuisgestuurd. Het adres van Joop Maas is: J.G. Maas, Zuiderlaan 165, 7944 ED Meppel. Fax en Tel.: 0522-251100. Succes ermee.

J. Zwaan

Tot dan

*Je was een fijne vriend,
we hebben samen gelachen en gegriemd.
50 jaren gingen voorbij,
niet voor jou, wel voor mij.
Je bent gedwongen daar gebleven,
Je hebt je jonge leven in de strijd gegeven.
Waarvoor ...? Waarom ...?
'n Vraag, wat dom ...!
Het was voor het kapitaal, zij geven daar niet om.
Dag vriend, rust zacht, wij zullen jou nooit vergeten,
zij die jou stuurden, hebben je dood op hun geweten.
Men is kwaad, wat heb je daaraan.
Hopelijk zal voor ons het leven nog even verder gaan.
Dag beste vriend, die ik nooit vergeten kan.
Vaarwel, rust zacht, tot over een poosje, 'tot dan'.*

Jo van Dreumel, 411 B.L.
Opgedragen aan een verloren vriend
J.W. Pas, sld. eerste klas 411 B.L.
gesneuveld in Kaligoewa, 27-1-'49.
20 jaar oud ...

6e Veteranendag in Dalen

Door de Stichting Dametin (Dalen met Indië) werd op zaterdag 1 juli 2000 voor de zesde keer de Landelijke Indië- en Nieuw-Guinea veteranendag gehouden. Ongeveer 2000 mensen waren naar Dalen gekomen voor deze bijzondere dag.

De dag werd geopend in de grote tent door de voorzitter van Dametin, dhr. G. Rotman. Verder waren als sprekers aanwezig: Mevr. de Vries, loco-commissaris der Koningin in Drenthe; Ds. Bulthuis, zelf een Indië-veteraan en Mevr. Annie Steenstra. Door haar werd het gedicht "Ze zeggen" gedeclameerd (Zie verder).

Bij het monument werd gesproken

door Lt. Generaal C.J.M. de Veer, Generaal der Krijgsmacht, namens de Min. v. Defensie en de loco-burgemeester van de gemeente Coevorden. Hierna vond de vlaggenparade plaats o.l.v. Lt. Kol. Patist.

Door de Kon. Mil. Kapel werden twee coupletten van het Wilhelmus gespeeld dat door de aanwezigen werd meegezongen.

Door de zanggroep 'Rabenhauptkoor' uit Groningen werd het indrukwekkend lied 'Old Soldiers never die' gezongen en werd door meniggen meegezongen.

Vervolgens werden kransen bij het

monument gelegd door Lt. Gen. de Veer en Lt. Kol. Patist namens de Min. v. Defensie; door de loco-burgemeester der gemeente Coevorden en de loco-commissaris der Koningin in de prov. Drenthe; de voorzitter van Dametin en drie schoolkinderen en door twee bestuursleden van VOMI afd. Zuid-Oost Drenthe. Daarna was er een defilé langs het monument. In het centrum van het dorp was een Pasar Malam, optredens van diverse Indische dans- en muziekgroepen en een defilé van oude legervoertuigen uit de jaren 1945-1970.

R.G.

Onderstaand gedicht is op de landelijke veteranendag in Dalen voorgedragen door Mevr. A. Steenstra

ZE ZEGGEN ...

*Ze zeggen: "Je moet in deze tijd niet meer herdenken,
't is allemaal toch al zo lang voorbij;
dat steeds gedwongen stilstaan bij 't verleden
roept weerstand op en laat de geest niet vrij"*

*maar ... Maakt het uit hoe lang het is geleden,
er is immers geen limiet voor pijn;
tijd heelt geen wonden door de dood geslagen,
dan kan de tijd alleen verzachtend zijn.*

*Ze zeggen: "Je kunt jaar in jaar uit niet blijven rouwen,
er komt eenmaal een eind aan elk verdriet;
je moet dat niet voortdurend cultiveren,
daarmee verander je de feiten niet."*

*maar ... Een rouwproces is toch niet te begrenzen,
als leven wordt gebroken in de knop;
wij, die dat weten, moeten incasseren,
zolang wij ademen houdt deze strijd niet op.*

*Ze zeggen: "Wat is van opgeklopte sentimenten
en plechtigheden nu het resultaat:
't wordt continu herdenken in de toekomst,
want de ene oorlog komt, de and're gaat."*

*maar ... Wanneer je stopt met officieel gedenken,
dreigt er gevaar voor onverschilligheid;
je moet de vredesfakkel brandend houden
en die niet doven in vergetelheid.*

*Ze zeggen: "Onze jeugd, de nieuwe generatie,
weet niets van wat er destijds is geschied;*

*betrokkenheid zal langzaam uit gaan sterven,
daar niemand straks de zin hiervan nog ziet."*

*maar ... Werkt ons verdriet niet in op onze kind'ren
en leren zij niet de geschiedenis
van 't eigen land en kritisch onderzoeken,
wat oorzaak en gevolg van alles is?*

*Ze zeggen: "Men maakte destijds politieke fouten
met 't Nederlands bezit daar overzee;
ze hadden de gevolgen kunnen weten,
maar hielden toch geen rekening daarmee."*

*maar ... Mogen wij met hedendaagse kennis
oordelen over een halve eeuw geleen,
met andere normen, andere idealen;
wie zonder zonde is werpe de eerste steen!"*

*Ze zeggen: "Waarom moeten wij nu nog monumenten
voor Indië-strijders worden opgericht;
die jongens meldden zich toen of vrijwillig
of waren dat als militair verplicht."*

*maar ... Hebben wij geen rechten op erkenning?
nog worstelen wij met angsten en verdriet
van wat wij aan de lijve ondervonden,
maar wat je aan de buitenkant niet ziet.*

*Het zeggen en weerleggen zullen blijven
dat heeft de mens al eeuwenlang gedaan;
maar onomstreden blijft, dat houten kruisen
ginds niet voor niets op erevelden staan!*

Dalen 1 juli 2000

tekst en declamatie
Annie Steenstra

Havencommando/D.K.G.

Het Havencommando/D.K.G. Tandjong-Pririk houdt haar reünie op 15 sept. a.s. in de Kumpulan/Bronbeek te Arnhem.

Info: G. Kappert, Enschede, tel. 053-4351296 of J. van Zwielen, Lekkerkerk, tel. 0190-661448.

42e Hup.Va.

Op dinsdag 3 okt. a.s. houdt de 42e Hup.Va. haar 7e reünie in de Kumpulan/Bronbeek te Arnhem.

Degene, die nog geen bericht hebben ontvangen en wel tot het onderdeel hebben behoord, kunnen inlichtingen verkrijgen bij J. Lesterhuis, tel. 0589-610333, e-mail: lesterhuis.j@hetnet.nl

L.T.D.

Op 29 sept. a.s. wordt in de Ketting Olivier kazerne te Soesterberg een L.T.D.-reünie en herdenking gehouden. Alle K.L. en KNIL bemanningen die bij een L.T.D.-eenheid hebben gediend zijn van harte welkom.

Mocht u nog geen uitnodiging hebben ontvangen, inlichtingen kunt u verkrijgen bij F.C.H. Geerling, Grootmaat 3, 6903 XA te Zevenaar, tel. 0316-525175.

Reg. Staf 41 R.V.A.

Voor de 15e keer wordt de reünie gehouden voor de sobats van de Reg. Staf 41 R.V.A. 1948-1950 West-Java in het A.S.K. te Oldebroek.

Info: A. Kielestein te Made, tel. 0162-683526 of bij J. Mik te Huizen, tel. 035-5265009.

II - 4 R.I.

Zaterdag 21 oktober 2000 wordt een reünie gehouden van het O.V.W. Bataljon van II-4 R.I. in de Kolonel Six kazerne te Amsterdam. Mocht u geen oproep hebben ontvangen, neem dan

even contact op met Frans J. Damen, Engelandlaan 690, 2034 HD te Haarlem, Tel. 023-5356459.

1.42 RVA

Rectificatie: De reünie van 10 oktober 2000 zal niet plaatsvinden in Oldebroek, maar in Bronbeek te Arnhem op genoemde datum, dus 10-10-2000.

Indien u nog geen uitnodiging heeft, s.v.p. bellen 024-3551183.

3-7 R.I.

Op 12 oktober 2000 wordt de tweemaaljaarlijkse reünie gehouden in de Gen. Winkelmankazerne te Nunspeet. Aanvang: 09.00 uur; sluiting 17.30 uur. Indien u geen bericht hebt ontvangen, dan kunt u contact opnemen met Dick Lieverse, L. Kerlinghof 18, 3571 TR te Utrecht, Tel. 030-2722860.

41e Z.M.C.

Op vrijdag 1 september a.s. organiseert het reünie-comité van de 41e Zelfstandige Mitrailleur Compagnie een reünie voor haar leden en partners in de Frederik Hendrikkazerne te Venlo (Blerick). De ontvangst is gesteld op 11.00 uur. Deelnemers worden beleefd verzocht f 15,- per persoon over te maken op gironummer 8400374, t.n.v. 41e ZMC, Zonstraat 118, 6463 AE Kerkrade (evt. na kennisgeving) cash bij aankomst in de kazerne.

Sobats die per trein aankomen aan het station Blerick, kunnen gebruik maken van de achteringang van de kazerne. Nadere informatie: L.C. Zéguers, tel. 045-5454013.

II-6 R.I.

Op 21 september 2000 zal op de Trip van Zoutlandtkazerne in Breda de

jaarlijkse reünie worden gehouden voor de Sobats van II-6 R.I.

De kazerne is gelegen aan de De Reyweg 95 in Breda en is vanaf 10.00 uur geopend. Voor verdere informatie of aanmeldingen kunt u contact opnemen met: J. Derkse, Bergschot 240, 4817 PE Breda, tel. 076-5876925 of met nr. 06.26.300.499.

7e Hupva

Het is 50 jaar geleden dat deze afdeling terug kwam uit Indonesië. Ter gelegenheid hiervan wordt de reünie gehouden op woensdag 27 september in de Korp. van Oudheusdenkazerne te Hollandse Rading (Hilversum). Info: 070-3250487.

Bataljon 436

Beste Sobats van 436. Op de laatste gehouden reünie is de mededeling van de reünie-commissie gedaan, dat het jaarlijkse samenkomen van alle Sobats voor het laatste was, meen ik, gezien de vele reacties daarop, dat wij gewoon verder moeten gaan met onze contacten onderling. Daar is natuurlijk mankracht voor nodig. Reageer a.u.b. als u van mening bent daaraan mee te willen werken. Uw bijdrage is welkom en veel tijd of werk is er niet aan verbonden. Met belangstelling zien wij u reactie tegemoet.

Postadres:
G.P. de Haas, Van Speykstraat 41,
2315 TS te Leiden.

Reünie VOMI Rivierenland/Oost-Gelderland

Op 8 juni jl. werd onze jaarlijkse reünie gehouden in de Oranjekazerne te Schaarsbergen, waarvoor zich weer een groot aantal deelnemers hadden aangemeld. Honderden leden, deels met partners, zorgden ervoor dat in de kantine, waar maximaal plaats is voor 300 personen, geen stoel onbezet bleef. Voorwaar een grandioze opkomst.

Hoewel de ontvangst vanaf 10.00 uur was gepland, stonden de eerste honderd deelnemers al om half tien in de hal te wachten. De koffie was reeds klaar, maar een ieder moest geduldig wachten totdat ook de grote zending gebak werd aangeleverd. Het wachten werd gecompenseerd door de voortreffelijke muzikale begeleiding van het 'All Music Duo' uit Nijmegen.

Voor het officiële gedeelte verplaatste het gehele gezelschap zich naar de filmzaal, waaronder de Lt. Generaal van de Kon. Luchtmacht, tevens inspecteur der Veteranen, zijne excellentie De Veer; Brig. Generaal Noordzij, Cdt. van de Lucht Mabele Brigade; Lt. Kol. v.d. Boorn van de Staf I.G.K. en nog enkele andere hooggeplaatste officieren van het Garnizoen Arnhem, zijnde allen nog in actieve dienst. Uit de civiele sfeer allereerst onze landelijke voorzitter Jan Dijkema en vertegenwoordigers van Wapenbroeders; Contact Oud Mariniers en Werkgroep Indië-veteranen.

In het welkomstwoord, waarin een minuut stilte in acht werd genomen ter nagedachtenis aan hen, die zowel in de tropen alsmede nadien door welke omstandigheid dan ook zijn overleden, werd tevens stilgestaan bij het feit dat door de vergrijzing steeds meer leden lichamelijke of geestelijke problemen krijgen, waardoor zij in een isolement-situatie kunnen komen te verkeren. Zij zullen dan een beroep op hulpverleners moeten doen, waarbij onze Sociaal Commissaris een ieder zo goed mogelijk zal bijstaan, helpen of adviseren, indien gewenst. Het grootse defilé op 5 mei in Wageningen was een manifestatie die niet verloren mag gaan en waar het VOMI-detachement de waardering kreeg, waar ze recht op had. De fakkel zal echter op een gegeven moment moeten worden doorgegeven, waarbij het veteranenbeleid een plaats in de totale samenleving zal moeten krijgen. Veteranen, dat zijn mannen en vrouwen, die in de loop der jaren opkwamen voor recht

en vrijheid. En die vrijheid, die geef je door, die laat je niet passeren.

Generaal De Veer haakte in op de laatste woorden van de inleider. Hij ging uitvoerig in op het verschil in situatie van toen en nu. Dat de erkenning voor het feit wat zo'n 50 jaar geleden in het toenmalige Nederlands-Indië door de Nederlandse militair is gevoerd, is veel te laat op gang gekomen. We moeten het zien in het perspectief van toen. In Nederland was men te druk met de wederopbouw en wilde men de Indië-periode zo gauw mogelijk vergeten. De jongens, die na zo'n drie tropenjaren in vaak moeilijke situaties terugkeerden, kregen ook geen tijd om terug te kijken. Zij moesten aan hun toekomst gaan werken met een achterstand van 3 jaar. Negatieve publicaties vormden bij de verwerking van de Indiëtijd de boventoon, zoals ook nu nog geregeld voorkomt. Dat één Veteranenbeleid noodzakelijk is wordt steeds meer onderschreven, (vrij vertaald, aldus o.a. de Generaal). Vervolgens sprak onze landelijke voorzitter Jan Dijkema het gehoor toe en stelde dat hij trots is de voorzitter te mogen zijn van de grootste veteranenorganisatie met 10.000 leden, een trots, die ook de Indië-veteranen toekomt voor wat zij in het toenmalig Indië hebben gepresteerd. Er zijn - zoals in iedere oorlog, maar niet goed te praten - wat excessen geweest, de schuldigen zijn gestraft. Door de toenmalige regering en het wettig gekozen parlement werden zij naar Indië gestuurd om orde en vrede te brengen en de veiligheid te herstellen, maar door druk van de Verenigde Naties tenslotte ook Nieuw-Guinea moesten opgeven. Jan Dijkema ging in op Van Mierlo, die alle oud-gedienden en gesneuvelden in feite heeft verraden door een visum te verlenen aan landverrader Poncke Prinsen, een persoon, die er prat op ging dat hij de TNI (Tentara National Indonesia) heeft geholpen om Hollandse jongens in een val te laten lopen. Onze gesneuvelde kameraden mogen wij nooit en te nimmer vergeten. En als wij dat niet meer kunnen, dan zal 'Nederland' het moeten doen, de 6083 gesneuvelden zullen altijd in onze herinnering moeten voortleven. Als wij het tijdelijke met het eeuwige moeten verwisselen en wij tegenover onze 6083 gesneuvelde kameraden komen te staan, moeten

wij hen recht in de ogen kunnen kijken en zeggen: "Kijk naar Roermond, wij zijn jullie nooit vergeten". Maar, zo besloot Jan Dijkema zijn betoog, de Koninklijke familie heeft nog nooit de moeite genomen om op 7 september naar Roermond te komen.

De toespraak van Jan was voor velen erg emotioneel. Zo erg zelfs dat één van onze bestuursleden onwel werd en medische hulp noodzakelijk bleek, waarop te lang gewacht moest worden. Na grondig medisch onderzoek kon hij zich na verloop van tijd weer in ons midden scharen, maar moest zich wel rustig houden. (Gehukkig heeft hij geen nadelige gevolgen ondervonden, hij is weer de oude). Na dit vervelende intermezzo volgden nog een aantal huishoudelijke mededelingen, waarna allen zich weer naar de kantine begaven, waar het echte reüniegebeuren pas goed losbarstte. De stemming was opperbest, aan alles was gedacht, de bittergarnituren vonden gretig aftrek, de bar kon de klandise bijna niet aan, het muzikale duo werd overstroomd met verzoeknummers en binnen een half uur waren er maar liefst ruim 1500 loten aan de man (of vrouw) gebracht. De Generaal mengde zich tussen de manschappen en heeft daar ongetwijfeld zijn licht opgestoken over problemen en vragen van de veteranen, waarmee hij hopelijk in zijn functie van Inspecteur der Veteranen zijn voordeel kan doen. Ook Jan Dijkema zal ongetwijfeld een soortgelijk lot zijn ondergaan. Rond twee uur begaf het hele gezelschap zich naar het restaurant, waar een prima rijstmaaltijd werd geserveerd, waarover geen klacht werd gehoord. Na de maaltijd verbleven een groot aantal deelnemers nog lange tijd bijeen in de kantine, doch evenzo ging een grote groep weer huiswaarts, wat ook volkomen te begrijpen is. Inmiddels hebben wij alweer contact met het Garnizoenscommando opgenomen om te trachten een afspraak voor 2001 te maken, wat echter van meerdere factoren afhankelijk is. Helaas moet melding gemaakt worden dat een officiële klacht is ingediend over het feit dat in de kantine door enkele personen gerookt werd, terwijl dat volgens de instructies van hogerhand verboden is en bij alle deelnemers bekend was.

Th.J. Koning

Vliegend Museum Seppe

Nieuwe attractie in West-Brabant

Sinds enige tijd heeft het Vliegveld Museum Seppe haar poorten geopend. Het museum is gelegen op Vliegveld Seppe, aan de A58 tussen Breda en Roosendaal (afrit 21). Het betreft een unieke combinatie van een educatief gedeelte over de geschiedenis van de luchtvaart en een collectie vliegwaardige historische vliegtuigen. In het educatieve gedeelte treft men o.a. aan: Een opgegraven Messerschmitt BF 109G uit de Tweede Wereldoorlog die momenteel geheel gereconstrueerd wordt, waarbij hoge eisen worden gesteld aan de authenticiteit van de onderdelen.

Een replica van de wereldberoemde Spitfire Mk XIV welke binnenkort in het originele kleurenschema uit 1944 zal worden gespoten.

Een replica van de Wright Flyer die op 27 juni 1909 de eerste gemotoriseerde vlucht in Nederland uitvoerde. Een expositie van meer dan 300 modellen van vliegtuigen die in de Tweede Wereldoorlog actief waren, waarbij door middel van een computer gegevens kunnen worden opgevraagd.

Verder wordt door middel van tekeningen en foto's een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de techniek. Deze techniek wordt verder gedemonstreerd door een groot aantal werkstukken en vliegtuigonderdelen die bezoekers 'hands-on' kunnen onderzoeken.

Tevens is een aantal vitrines ingericht met de vele verschillende instrumenten die in vliegtuigen voorkomen, kleding, etc.

Onder de vliegwaardige vliegtuigen bevindt zich het oudste nog vliegende vliegtuig van Nederland, een Havilland Gipsy Moth tweedekker uit 1928 (!) Dit toestel speelde o.a. een hoofdrol in de film 'Out of Africa' en staat samen met twee andere Engels gebouwde tweedekkers, een Hornet Moth uit 1935 en een Tiger Moth lesvliegtuig uit 1939.

Verder zijn diverse types vliegtuigen uit de jaren 1944 tot 1973 tentoongesteld. Ook zijn van tijd tot tijd andere

vliegtuigen in het museum ondergebracht, waaronder ook zelfgebouwde. Het museum beschikt over een winkel, automaten met koffie en frisdranken en toiletten (ook voor gehandicapten toegankelijk). Voor groepen is het museum alle dagen op afspraak open voor een rondleiding. De toegangsprijs, inclusief rondleiding, bedraagt f 5,-. Het museum is open voor het publiek op woensdagmiddag van 13.00 tot 17.00 uur en op zaterdag en zondag van 13.00 tot 17.00 uur.

Voor individuele bezoekers is de toegangsprijs f 5,-, kinderen tot 12 jaar f 2,50. Veteranen hebben op vertoon van de veteranenpas gratis toegang.

Op het vliegveld Seppe bevindt zich ook een restaurant met terras en uitzicht op de startbaan. Vliegveld Seppe is te bereiken per auto, fiets en openbaar vervoer (treintaxi vanaf station Roosendaal).

Voor verder inlichtingen: tel. 0165-545842.

Sociale commissie VOMI

RECTIFICATIE

In 'Sobat' Nr. 71 staat onder 'In Memoriam' vermeld:

D. Schoon - Ridderkerk
moet zijn:

D. Schoor - Ridderkerk

L.G.M. Hermans - Zwijndrecht
moet zijn:

L.G.M. Hermus - Zwijndrecht

Zij die belast zijn met het invullen van de formulieren 'In Memoriam', 'Onderscheidingen', 'Fonds Sociale Zorg' en niet in het bezit zijn van een computer of schrijfmachine worden dringend verzocht dit voortaan in duidelijke blokletters te doen en niet anders.

V.B.

VOMI TOKO

"Wij werden geroepen"

Deze 25 minuten durende video kunt u bestellen bij ons VOMI-toko te Hilversum, Pieter Postlaan 14, 1222 LJ te Hilversum. Kosten f 30,- plus f 5,- porto.

Hebt u kinderen of kleinkinderen nooit willen of kunnen vertellen over onze tijd daar, laat ze dit dan zien.

Zeer aan te bevelen.

V.B.

Reisverslag

Met Zuid-Holland Noord op reis

De 2 dagtochten, die dit jaar door het bestuur zijn georganiseerd, zijn mede door de gunstige weersomstandigheden bijzonder goed verlopen.

Op 24 mei gingen we naar de Marinebasis in Den Helder. De ontvangst op deze basis was voortreffelijk. Koffie met cake bij aankomst, een lunch met broodjes en voordat we huiswaarts keerden een smakelijke nasi-maaltijd.

Varen op de marinesleepboot 'De Otter' is een belevenis en een bezoek aan het Marine-museum behoort tot de traditie en is altijd weer boeiend.

Op 14 juni ging de tocht naar Roermond en Overloon. Met opzet was deze keer Roermond in het programma opgenomen om de deelnemers, die het Nationaal Monument nog niet kenden, hiermede kennis te laten nemen. Duidelijk waren velen onder de indruk, wat nog geaccentueerd werd door het leggen van een bloemstuk door een nabestaande (zie onderstaande foto).

Varen op de marinesleepboot "De Otter"

Een bezoek aan het museum in Overloon is prettig door de ruime opzet en boeiend door de diverse aspecten van de Tweede Wereldoorlog die hier belicht worden.

Door het EK 2000 was het niet mogelijk in de kazerne in Weert te eten, maar onze penningmeester bood een uitstekend alternatief door een deal die hij met een Chinees restaurant in Gorinchem had getroffen. Tevreden en welgemoed keerde het gezelschap 's avonds weer huiswaarts en werd onze reis leider Gerard Bekking bedankt voor de goede zorgen.

J.W. de Jong

Werving en behoud van VOMI Nederland

Als lid van de werkgroep werving en behoud van VOMI Nederland en tevens Nieuw-Guineagangers was ik, J. Malipaard, vice-voorzitter VOMI Noord-Brabant West) op 13 mei jl. aanwezig in de Prins Maurits kasernete Ede ter gelegenheid van de reünie van de Nieuw-Guineagangers, de groep van de Lua, die gelegerd waren geweest in Biak. De sobats, die de organisatie verzorgden, hadden het getroffen met de weersomstandigheden. De temperatuur was ongeveer 25 graden,

zodat de geopende roldeuren van de loods voor een goede ventilatie zorgden. De 400 aanwezige Nieuw-Guineagangers hadden weer snel de oude maatjes gevonden, waardoor de oude verhalen weer opgehaald konden worden.

De aanwezige stands zorgden voor wat afleiding en tevens de mogelijkheid om even de benen wat te strekken. Dhr. Franken met zijn stand voor het steunfonds voor de Papoea's op Biak had over belangstelling niet te klagen.

De Groep Werving en Behoud van VOMI Ned. had voor de Nieuw-Guineagangers een speciale 'Sobat' gedrukt en deze werd op een vlotte wijze verspreid.

Voor de opgehangen landkaart van Nieuw-Guinea had men veel belangstelling en kwamen de verhalen tegen de dames los waar men was gelegerd en waar men verder zo al was geweest.

Ook aanwezig was Leen van Eijk met zijn vrouw die de VOMI- artikelen voor het Fonds Sociale Zorg uitgebreid etaleerden en die veelvuldig werden verkocht.

De aanwezigheid van de Stichting Dienstverlening Veteranen (S.D.V.) werd op prijs gesteld en zij kregen het nodige werk te verzetten voor hen die nog niet in het bezit waren van een veteranenpas.

De gezamenlijke maaltijd was weer, zoals vanouds, een heerlijke nasi-maaltijd met ijs toe.

Nadat de sobats van de organisatie bedankt waren voor het goede verloop en de zeer goede sfeer, ging iedereen omstreeks 16.30 uur weer huiswaarts en wensten elkaar: "Tot ziens in het volgende jaar".

J.Malipaard

RECTIFICATIE

Herdenking "Rengerspark" te Leeuwarden

De herdenking voor de uit Friesland afkomstige militairen, die in de periode 1945 - 1962 in het voormalig Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea zijn omgekomen zal plaatsvinden op

WOENSDAG 30 AUGUSTUS a.s.

en NIET zoals abusievelijk in 'Sobat' nr. 71 is vermeld op woensdag 20 augustus a.s.

Onze excuses voor het vermelden van de foutieve datum.

De redactie

Sociale commissie Zuid-Holland Zuid

Ca. 2 jaar ben ik vrijwillig werkzaam als bestuurslid Sociale Zaken bij VOMI Zuid-Holland Zuid. Inmiddels heb ik vele sobats en hun echtgenotes mogen ontmoeten. De gesprekken, die ik met hen had en nog heb, vinden bij deze mensen thuis plaats. Alles wat besproken wordt, blijft tussen betrokkenen en mij. Niets van de inhoud van een gesprek wordt vrijgegeven.

Slechts met toestemming van betrokkenen en dan nog via een schriftelijke verklaring, mag en kan ik met eventuele derden overleg plegen. Hierbij gaat het meestal over een eventuele herkeuring of verwijzing naar een hulporganisatie, zoals bijv. Centrum 45.

Welke problemen spelen meestal een rol?

Deze, vooral psychische problemen, die mogelijk al langer sluimerend aanwezig waren, komen thans, met het vorderen van de jaren, meer en meer aan de oppervlakte, met alle gevolgen, die daaruit voortvloeien. Veel van deze mensen schamen zich nog te vaak en houden zich groot, maar de psychische schade heeft allerlei gevolgen.

Nare gevoelens worden verdrongen, men wil er niet over praten ofwel men praat erover met de familie, die, na alles al meerdere malen te hebben gehoord, er niet meer naar willen luisteren. Daardoor verzinken de veteranen meer en meer in veelal nare herinneringen, nare dromen, slapeloosheid, moedeloosheid enz.

Een zekere anthechting is daaraan niet vreemd, verlies van eigen identiteit, vervreemding van je naaste familieleden is eveneens vaak het gevolg. Het is helaas moeilijk om deze mensen te traceren. De gezinsleden van deze mensen lijden net als de veteranen eveneens daaraan, ook zij voelen zich vaak moedeloos en/of hulpeloos en krijgen het gevoel de greep op hun echtgenoot en vader te verliezen. Zij herkennen hem soms niet meer, want "vroeger was hij anders".

Bij wie kunnen zij terecht? Het reguliere maatschappelijk werk weet in het algemeen geen raad ermee en de betrokkenen weten meestal ook niet bij wie zij dan wel terecht kunnen en als zij het al zouden weten, dan weert houdt schaamte hen om contact te zoeken.

Het is bedroevend te zien, hoe deze mensen lijden, waarbij de gezinsleden beslist niet mogen worden vergeten. Ook zij zullen moeten leren om te gaan met deze problematiek. Hoeveel huwelijken zijn er mogelijk op deze manier stuk gelopen, omdat men, zoals gezegd, niet wist en vaak nog niet weet, waar zij terecht kunnen.

Het was voor mij een bewogen jaar met veel voldoening. Het gevoel iets voor deze mensen te kunnen betekenen, maakt het leven niet alleen rijker, maar het geeft ook meer diepgang. Soms ook voel je je machteloos, als je bemerkt, dat iemand totaal niet meer aanspreekbaar is, maar je blijft proberen toch wegen te vinden, die in het belang van deze mensen kunnen zijn.

Het verbaast mij, hoe deze mensen zolang staande zijn gebleven met al hun verdriet, vaak met verlies van de eigen identiteit, verwrongen gevoelens, van binnen schreeuwend

om hulp en aandacht, echter naar buiten "het gewoon doen, niets aan de hand" en dit alles vaak uit schaamte, maar ook uit onwetendheid waar, bij wie en hoe voor hulp! Wat zijn deze mensen lang in de steek gelaten, hebben zij moeten aamodderen in een maatschappij, die niets ervan begreep of wilde begrijpen.

De politiek, die alles liet voor wat het was en zelfs de doofpottaktiek heeft toegepast. Het verdriet, de pijn, was niet hun pijn. Ze bestonden niet meer, toen zij terug kwamen van waar zij waren heen gestuurd. De resultaten van zulk een politiek denken worden steeds meer zichtbaar. Thans zal de politiek, dankzij de mensen, die de veteranenverenigingen hebben opgericht, haar gezicht moeten laten zien.

Als laatste wil ik u adviseren, indien u of uw echtgenote herkenningspunten ervaart, neem gerust contact op met uw Sociaal Commissaris in uw eigen regio. Zij kunnen u beslist verder met raad en daad ter zijde staan.

G.J. Ritstier.

bestuurslid Sociale Zaken,
VOMI Zuid-Holland Zuid

Herdenking

De stichting Oost-Indië Monument Zeeuwsch-Vlaanderen houdt op vrijdag 25 augustus een herdenkingsdienst en aansluitende kranstegging bij het monument voor de 35 geeneuvelde Zeeuws-Vlaamse militairen in de periode 1945-1962 in Nederlands Oost-Indië en Nieuw-Guinea. De herdenkingsdienst in de Goede Herderkerk aan de Koninginnelaan begint om 14.00 uur.

Verenigingsnieuws

Canada

Secr. D. Walinga
35 Kingknoll Drive
"Kingtower" 402
Brampton Ont. L6Y 5G5
Canada
Tel. (905) 452-7743
Fax. (905) 452-8254

Wm. Taman
District vertegenwoordiger
District # 13
Alberta (Canada)

Bill heeft gediend in de Ost. Cte. van 4-6 R.I. als lid van het carrier-peloton in de omgeving van Semarang. Tijdens een patrouille moesten ze dwars door een kali omdat de brug was opgeblazen.

De eerste carrier kwam er zonder problemen door, maar toen Bill zijn carrier door de kali reed liepen ze op een landmijn en werd hij uit de carrier geslingerd.

Hij werd naar het hospitaal in Semarang gebracht met verwondingen aan zijn hoofd en zijn rug. Na zijn herstel heeft hij zijn dienst op Java

Drenthe/ Groningen

Secr. J. Plat
Sassenbergen 71
9531 GW Borger
Tel. 0599-235666

Het grootste gedeelte van de zomer hebben we nu wel gehad. Tijd dus om aan het nieuwe programma voor de komende wintertijd te beginnen. Ook deze keer openen we met het nieuwe seizoen met onze traditionele **Veteranendagen**. Eén dezez dagen ontvangt u hierover een speciale brief of die u misschien al ontvangen heeft.

We gaan naar de Joh. Postkazerne in Havelte op woensdag 27 september en donderdag 28 september a.s. Naar de J.W.F. kazerne in Assen op vrijdag 24 november a.s.

Gaarne het antwoordstrookje z.s.m. opzenden naar het secretariaat voor de vlotte afwikkeling van de organisatie.

Elk jaar vragen wij u zo nauwkeurig mogelijk te zijn in uw aanmelding en in de overboeking. Ook deze keer graag uw medewerking. De programma's voor deze dagen, tevens bewijs van toegang tot de kazerne, worden u vanaf het secretariaat toegezonden. We wensen u alvast prettige dagen.

Kijken we verder even vooruit naar de eerste afdelingsbijeenkomst. We komen dan terecht bij de **Afdeling Assen**. Op woensdag 4 oktober a.s. gaat men hier met Mevr. Timmer op reis met de Trans-Siberië expres. De bijeenkomst vindt als altijd plaats in café-restaurant 'De Aanleg' in Deurze. De aanvangstijd van de bijeenkomsten is bepaald op 13.45 uur. De volgende data voor de bijeenkomsten voor de afd. Assen zijn ge-

Op 7 februari werd Bill Backs onderscheiden doordat hem het 'Draaginsigne Gewanden' werd uitgereikt door de Nederlandse Consul-Generaal in Calgary, Mevr. Irene Bakker, tijdens onze periodieke lunch in het restaurant 'Indonesia'. Om deze gelegenheid te vieren waren zijn vrouw Lorreine, zijn dochter Mevr. Stella Faunder, zijn broer en echtgenote, de heer en mevrouw Tony Backs en zijn zuster en echtgenoot de heer en mevrouw Henry Donkers met hem mee gekomen.

hervat en keerde in 1950 naar Nederland terug. In 1951 emigreerde Bill's familie naar Canada en met hulp van een com vestigden zij zich in Bowness in de provincie Calgary. Bill heeft zijn vrouw leren kennen in Calgary en zij hebben een zoon en een dochter in Calgary en een zoon in Engeland. Bill was annemer en is nu gepensioneerd. Hij woont in De Winton, Alberta, niet ver van Calgary.

Wm. Taman

pland op: 15 nov. 2000; 10 jan. 2001 en 7 maart 2001.

Overbodig te zeggen dat u weer hartelijk welkom bent!

De busreis op 24 mei jl. was zo'n groot succes, dat we met 2 bussen moesten gaan. Vanuit Assen vertrokken we naar Vasse voor onze koffiestop. Hierna maakten we een prachtige tocht door het grensgebied Nederland - Duitsland.

Een zeer goed verzorgde reis.

We waren om 20.00 uur weer terug in Assen.

Nadat een ieder afscheid van elkaar had genomen ging een ieder zijn eigen weg om naar huis te gaan.

J. Plat

In Memoriam

De namen zijn reeds genoemd in de rubriek 'In Memoriam' van de Sociale Commissie VOMI Nederland (Red.)

Friesland

Secr. Drostlaan 68
8303 EE Emmeloord
Tel. 0527-616717

Als deze 'Sobat' bij u in de bus bezorgd wordt is het zomerseizoen grotendeels weer voorbij en richten we ons op het komende 'VOMI-seizoen'.

Ook uw bestuur is op zomerreces geweest, al moesten er tussendoor nog wel enkele zaken geregeld worden. 15 Mei was onze laatste bestuursvergadering. Helaas was onze secretaris wegens ziekte niet aanwezig.

Op 28 augustus hopen we de draad weer op te pakken. We hopen u dan ook in het komende seizoen weer op onze bijeenkomsten terug te zien. Onderstaande programma en data voor het komende seizoen zijn nu definitief vastgesteld, zodat u deze alvast in uw agenda kunt noteren. "Net ferjitte, net fersitte", niet schromen, maar komen.

28-09-2000: Bijeenkomst van weduwen vliegbasis Leeuwarden.

10-10-2000: Bijeenkomst in de 'Nije Warf' te Wouterswoude.

14-11-2000: Bijeenkomst in 'De Klink' te Koudum.

30-01-2001: Bijeenkomst in 'Nije Huijs' te Heerenveen.

13-02-2001: Bijeenkomst vliegbasis Leeuwarden.

13-03-2001: Bijeenkomst in 'Ons Huis' te St. Annaparochie.

10-04-2001: Ledenvergadering vlieg-basis Leeuwarden.)

Ter herinnering aan de activiteiten rond koninginnedag en 4 en 5 mei mogen we vaststellen dat VOMI Friesland hieraan een waardig aandeel leverde. 29 April nam een delegatie van onze vereniging samen met die van zusterorganisaties deel aan de vlaggenparade op de vliegbasis Leeuwarden.

De veteranen maakten onder commando van bestuurslid Holwerda een prima indruk. Bij de herdenking op 4 mei in de 'Prinsentuin' te Leeuwarden werd door een delegatie van VOMI Friesland een krans gelegd bij het monument aldaar.

Bevrijdingsdag 5 mei was onze vereniging vertegenwoordigd in 'Aeolus' te Sexbierum op een bevrijdingsmanifestatie.

25 April waren de voorzitter en ondergetekende aanwezig op de ledenvergadering van VOMI Nederland te Doorn. Voor de vacature van een bestuurslid, ontstaan door het aftreden van vice-voorzitter dhr. T. Lentz, is inmiddels door VOMI Friesland een kandidaat voorgedragen. T.z.t. hopen we hier meer over te horen. Dit is goed nieuws.

Voor ons lijfblad 'Sobat' werd van achter de bestuurstafel opgemerkt dat voor een aanbod van teveel kopij soms keuze moet worden gemaakt voor plaatsing. Vanaf deze plaats de opmerking: de beschikbare ruimte zo eerlijk mogelijk verdelen. De opmerking, het 'screenen van de kopij op taalfouten en schrijfstijl door externe verbeteraars' kan achterwege blijven. 'Sobat' is in zijn huidige verschijning een graag gelezen blad voor en door de veteranen. Daar hoeft niet aan geknutseld te worden.

Rest ons u, die van 4 t/m 9 september met de busreis naar de Ardennen gaan, alvast zeer plezierige dagen te wensen.

I. de Jong

Noord-Brabant Oost

Secr. J. v.d. Ham

De Kraan 60

5056 EC Berkel Enschat

Tel. 013-5400380/Fax 013-5400381

Bijeenkomst Valkenswaard

In een goed bezette zaal werd op 18 mei in Valkenswaard een geslaagde VOMI-middag gehouden. Voor de 3e keer waren we hier, maar de eerlijkheid gebied ons te zeggen dat het de voorgaande keren toch drukker was. Misschien lag het aan het mooie weer.

De vertoonde videofilm van het interview bij Sonja Barend, waarbij dhr. J. Dijkema voorzitter van VOMI-Nederland als gesprekspartner deelnam en waarvan velen dit op TV hadden gemist, oogste grote bijval en op onze volgende bijeenkomsten zullen wij dit interview zeker weer vertonen; mede om te laten zien dat het toch goed is dat veteranen georganiseerd zijn.

Op deze bijeenkomst konden wij weer enkele nieuwe leden noteren en vanaf deze plaats heten wij hen welkom. Van een gesprek met Mevrouw Spoor, afgedrukt in de Telegraaf, met als titel "Achteraf kakelen de kippen", waren door uw bestuur kopieën gemaakt, welke grote aftrek vonden; er bleef geen enkel exemplaar liggen.

Ledenstand

Zou het nog mogelijk zijn om wederom boven de 1500 leden uit te komen? Helaas staan tegenover de nieuwe leden vaak een even groot of groter aantal overledenen. We worden geconfronteerd met de lasten van het ouder worden; het is niet anders en we hebben daarin weinig keus. Ook op onderdeelse-reünies dalen de aantallen deelnemers zienderogen. Daarom doen we een beroep op u om in de zomerperiode, waarin geen bijeenkomsten worden gehouden, zelf eens te trachten een sobat te werven. Dat moet toch kunnen? Geef ons blad eens te lezen aan een oude bekende, of vraag anders onze secretaris om adressen in uw omgeving; hij beschikt nl. over 16.000 adressen verspreid over geheel Nederland.

Bestuur

Tot diep in de zomer is het bestuur bezig geweest met de voorbereiding

van een mailing onder de nieuw verkregen adressen, die allemaal op juistheid gecontroleerd moesten worden. Ook de diverse vergaderingen liepen tot eind juni door. We houden ons ondertussen ook bezig met het onderwerp "Hoe nu verder?" Wel, daarmee kunt u ons op de eerste plaats helpen door de VOMI te blijven steunen. Inmiddels zullen wij ook ons bestuur in de nieuwe, uitgebreide, samenstelling bijeenroepen hebben ter voorbereiding van ons verdere programma dit jaar. Wij hopen dat u een goede (zomer) vakantie heeft gehad.

J. v.d. Ham

Noord-Brabant West

2e sect. mev. M.C.A. Looyen-van Reusel, Cameedijk 1
4706 EG Roosendaal
Tel. 0165-560546

Bijeenkomst in Zegge

Op dinsdag 9 mei kwamen we bijeen in zaal 'Kerkzicht' voor onze laatste voorjaarsbijeenkomst. Ondanks het uitermate prachtige zomerse weer waren bijna 120 personen aanwezig, waarvan ruim 40 dames. Zoals aan het begin van elke bijeenkomst werden onze overleden sobats herdacht. Er was een korte terugblik op onze alg. ledenvergadering in Kruisland, de dodenherdenking in Bergen op Zoom, Roosendaal en Breda, en het defilé in Wageningen. Ook werd nadere informatie verstrekt over onze jaarlijkse excursie en de onthulling van de plaquette in Breda op woensdag 14 juni, waarvoor onze vereniging een ruime financiële bijdrage heeft geleverd.

Het aantal leden van onze vereniging groeit nog 'zachtjes' doch wij denken dat aan het einde van het jaar het aantal opzeggingen groter zal zijn dan de toename, tenzij onze leden nieuwe 'klanten' aanbrengen en de Nieuw-Guinea-gangers in grote getale zullen toestromen. Aan de verschillende tafeltjes werd als gewoonlijk weer druk over allerlei zaken gesproken.

De loterij verliep weer als vanouds en de hapjes werden gretig naar binnen

gewerkt. Omstreeks vijf uur ging iedereen tevreden naar huis om verder te genieten van het prachtige weer.

Onze jaarlijkse excursie

We besloten dit jaar tot een excursie naar het uitgaanscentrum 'De Ster' in Nieuwkuijk. Met een tweetal bussen vertrokken we via de opstapplaatsen Bergen op Zoom, Roosendaal, Zevenbergen, Etten-Leur en Breda richting Nieuwkuijk, alwaar we omstreeks half twee aankwamen voor de show die om twee uur zou beginnen. We waren dus keurig op tijd. De zaal was goed gevuld. Ook andere verenigingen waren voor deze 'Corry Konings Show' naar Nieuwkuijk gekomen. Het was een gezellige middag met het optreden van diverse artiesten onder het genot van een drankje. Wij vonden alleen dat het geluid voor ons wat 'oudere' personen wat minder hard had mogen zijn. Na het beëindigen van de show gingen we omstreeks half zes aan tafel voor een heerlijk en goed verzorgd 3-gangen diner. Tijdens dit diner werd aan de verschillende tafels onderling nog druk 'gekletst' over allerlei zaken. Ondertussen had onze vice-voorzitter, J. Malipaard, de penningmeester aan zijn jasje getrokken om de aan hem gepresenteerde rekening te voldoen. Om acht uur vertrokken we weer huiswaarts om iedereen weer bij de juiste stopplaats te 'deponeren'. Ik denk dat ik niet teveel zeg als ik namens alle deelnemers J. Malipaard hartelijk bedank voor al zijn werk.

Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel

Noord-Holland

Secr. E. Pereboom
Postbus 2163
1000 CD Amsterdam
Tel. 020-6148804

Op dit moment liggen de activiteiten van onze vereniging, voor wat de bijeenkomsten betreft, stil. Het seizoen is met de ledenvergadering op 5 april jl. in de Marine kantine te Amsterdam afgesloten. Uw bestuur is echter nog niet met vakantie. De laatste bestuursvergadering werd gehouden op donderdag 20 mei ten

huize van Machiel Dijkhuizen te IJmuiden. Het voorgenomen vaartochtje door de haven van IJmuiden kon echter niet doorgaan vanwege de hevige storm.

In de laatste vergadering boog het bestuur zich over het programma voor het seizoen 2000 / 2001.

- 12 oktober 2000: v.d. Valk - Eemnes
- 26 oktober 2000: Rest. 'NADORST' - Blokker
- 13 november 2000: Jansheeren - Heemskerk
- november 2000: Amsterdam (Plaats en datum volgen)
- 8 maart 2001: Rooddeleeuw - Schagen
- 22 maart 2001: Partycentrum Lindeboom - Koog a/d Zaan
- april 2001: Jaarvergadering (Korp. Oudheusdenkazerne te Hilversum)

De datum voor de jaarvergadering wordt bekend gemaakt zodra bevestiging van de militaire instanties is ontvangen.

Er wordt nogmaals onder uw aandacht gebracht dat, wanneer u een voorkeur voor een bepaalde bijeenkomst heeft, u daarvoor een uitnodiging ontvangt als u dat aan één der bestuursleden heeft gemeld. Een aantal leden krijgen op hun verzoek voor alle bijeenkomsten een uitnodiging.

Wijziging secretariaat

Met ingang van heden heeft Nico Kuyt, Sauiverstraat 91, 1561 HC te Krommenie, het secretariaat overgenomen, zodat alle adreswijzigingen etc. vanaf heden naar hem moeten worden gezonden. Het telefoonnummer van Nico is 075-6283900. Kennisgeving van overlijden dienen naar onze Social Commissaris, J. Harmsen, Egelantierlaan 26, 2015 KJ te Haarlem te worden gezonden. Tel. 023-5240010.

Nogmaals contributie

Bij het inzenden van dit verenigingsnieuws had een klein aantal leden de contributie voor het jaar 2000 nog niet betaald.

Deze is vóór 1 april volgens Statuair bepalingen verschuldigd. Voortuut sobats, laat de penningmeester niet wachten. Als het echt moeilijk is, bel dan J. Harmsen, tel. 023-5240010. Wij willen geen leden verliezen door contributie achterstand.

E. Pereboom

Overijssel

Secr. L. Jaspers Fayer
Almeloseweg 89
7691 RG Vriezenveen
Tel. 0546-561348

Ledenvergadering d.d. 27 april 2000 te Mariënheem

Na een voorzitterschap van bijna 15 jaar heeft Evert Vaartjes de voorzittershamer overgedragen aan zijn opvolger Ted Hielckert. Ted diende in de periode 1961-1962 in het voormalig Nederlands Nieuw-Guinea. Voor zover bekend is Ted de eerste N.N.G. Veteran die voorzitter is van een VOMI vereniging.

Inmiddels wordt VOMI ook uitgesproken als - Vereniging Oud Militairen Indië- en Nieuw-Guineagangers -. Na de overdracht van het voorzitterschap schorste de nieuwe voorzitter de ledenvergadering en verzocht Evert Vaartjes even de zaal te verlaten.

Een extra agendapunt werd ingelast en aan de ledenvergadering werd voorgesteld om Evert ere-lid te maken van VOMI-Overijssel vanwege zijn verdiensten voor onze vereniging. Het voorstel werd goedgekeurd, waarop Evert de zaal weer mocht betreden. Zichtbaar ontroerd nam Evert het ere-lidmaatschap aan en ontving uit handen van Ted Hielckert de bijbehorende oorkonde en een aantal kado's.

Herdenking 15 augustus 2000

Ook dit jaar zullen er op diverse plaatsen o.a. te Zwolle, te Hardenberg en te Enschede herdenkingen plaatsvinden.

In Zwolle zal vanaf 19.00 uur een herdenkingsbijeenkomst (geen kerkdienst) worden gehouden in de Oosterkerk a/d Bagijnensingel (Turfmarkt). Na de herdenkingsbijeenkomst zal vanaf de Turfmarkt een korte stille tocht worden gemaakt naar het oorlogsmonument a/d Ter Pelkewijkpark waar om 20.00 uur de herdenkingsceremonie zal plaatsvinden. Tijdens deze herdenking zullen ook de slachtoffers en de gesneuvelde militairen van de periode 1945-1962 worden herdacht.

Reünie-middagen in het tweede halfjaar van 2000

Na de zomervakantie wordt het tijd

om elkaar weer te ontmoeten. Noteer daarom alvast in uw agenda of op uw kalender de volgende data:

- donderdagmiddag 28 september in De Waarbeek te Hengelo.
- woensdagmiddag 25 oktober in De Koerkamp te Lettele bij Deventer.
- donderdagmiddag 23 november in De Lindenberg te Ommen en niet in De Koenjer, zoals eerder is gepubliceerd.

Wel zal in restaurant De Koenjer te Mariënheem (bij Raalte) onze nieuwjaarsinstuif op donderdagmiddag 18 januari 2001 worden gehouden. Alle leden van VOMI-Overijssel krijgen nog persoonlijk bericht over onze activiteiten.

De Activiteiten van VOMI-Overijssel zijn toegankelijk voor alle Indië- en Nieuw-Guinea-veteranen en hun partner. Kent u in uw omgeving personen, die nog geen lid zijn, neem ze gerust mee.

L. Jaspers Fayer

Rivierenland/Oost Gelderland

Secr. R.W. Gosselink
Koekoekstr. 43
3815 SH Amersfoort
Tel. 033-4724090

Jaarvergadering

Tijdens de reünie in Schaarsbergen op 8 juni jl. konden wij de aldaar aanwezige leden mededelen dat onze jaarvergadering dit jaar door omstandigheden niet in het eerste halfjaar gehouden kan worden, maar zal plaatsvinden op 14 september a.s. in het KTOMM Bronbeek aan de Velperweg in Arnhem, aanvullende om 14.00 uur. De niet aanwezige leden op bovengenoemde reünie dienen deze aankondiging als enige kennisgeving te beschouwen.

Zij, die de jaarvergadering willen bijwonen worden dringend verzocht hiervan vóór 31 augustus a.s. schriftelijk kennis te geven aan onze secretaris in Amersfoort.

De agenda is vooreerst als volgt samengesteld.

1. Opening en herdenking gesneuvelden en overledenen

2. Eventuele ingekomen stukken en algemene mededelingen
3. Notulen jaarvergadering van 22 juli 1999
4. Jaarvergadering 1999 door en van de secretaris
5. Financieel verslag over het kalenderboekjaar 1999
6. Bevindingen over de jaarstukken 1999 door de kaskontrole commissie. (KKC)
7. Benoeming/herbenoeming KKC
8. Verslag van de Sociaal Commissaris
9. Bestuursamenstelling
Volgens rooster van optreden zijn aan de beurt de heren Gosselink (secr.) en Nolten (Algemeen). Eerstgenoemde stelt zich voor een aansluitende periode als bestuurslid beschikbaar voor zover zijn gezondheid dit toelaat.
10. Wat verder ter tafel komt en rondvraag
11. Sluiting

Gezien meerdere 'dubbel-functies' in ons bestuur wordt nog uitgekeken naar leden, die ons team willen versterken en dadwerkelijk meehelpen de kar te trekken. In het bijzonder denken wij daarbij aan leden, die liefst enige bestuurservaring hebben dan wel enige ervaring hebben op financieel of administratief gebied. Zoals ook tijdens de reünie in Schaarsbergen al gezegd, zal een bestuursfunctie in principe niet meer dan een paar uur per week in beslag nemen. En omdat het overgrote deel van onze leden al lang en breed gepensioneerd is moeten er toch wel een aantal zijn die - alvorens definitief tot het bestuur toe te treden - nadere informatie willen hebben over zo'n functie. Leeftijdsdiscriminatie kennen wij niet, teameest is eigenlijk het belangrijkste.

Wij kunnen niet anders zeggen dan dat wij de aanmeldingen voor

- a. deelname aan de jaarvergadering op 14 sept. a.s. en
- b. interesse voor eventuele deelname in het bestuur met belangstelling tegemoet zien.

Th.J. Koning

Utrecht en 't Gooi

Secr. A.J.B. Martens
Chico Mendesstr. 67
3573 AW Utrecht
Tel./Fax 030-2716895

De ledenvergadering in de Kromhoutkazernes van 19 mei jl. is achter de rug en als secretaris moet ik u zeggen dat de opkomst zeer teleurstellend was.

Door het overlijden van onze voorzitter moest het bestuur worden aangevuld. Er waren twee personen die zich hadden aangemeld. A.M. Verdonk en H.A.A. van Opstal, dus er moest gestemd worden. Van de 45 leden waren er 23 voor Van Opstal en 22 voor Verdonk. Volgens de statuten beslist het bestuur over de verdeling van de bestuursfuncties. Dit heeft plaats gevonden in de bestuursvergadering van 30 mei 2000.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

G. Elders, voorzitter; A.J.B. Martens, secr.; A.G.A. de Goeij, penningm.; J. Braakman, 2e voorzitter; H.A.A. van Opstal, 2e secretaris; W.L. Evers 2e penningm.; E.R. Schweetman, Sociaal commissaris.

Op 21 september a.s. kunt u kennis maken met de nieuwe voorzitter in de Van Braam Houckgeestkazernes van de Kon. Marine te Doorn.

De voorzitter is een Nieuw-Guineeganger en nu de jongste van het bestuur. De uitnodiging voor de bijeenkomst op 21 september wordt eind juli verzonden. Ik wijs u er op dat de toegang tot de kazernes alleen mogelijk als u zich van te voren heeft aangemeld. De lijst van aanmeldingen ligt bij de ingang van de kazernes. Vergeet dus niet het bijgaand strookje terug te sturen.

A.J.B. Martens

De Veluwe

Secr. H.G. de Ruygt
Kleinhavensteeg 27
6717 GZ Ede
Tel. 0318-690510

Juni 2000 en er zijn alweer wat gezellige bijeenkomsten geweest. Eerst de nieuwjaarsreceptie die goed werd

bezocht en op 24 mei hadden we een heel gezellige middag die als van ouds gehouden werd in het A.M.T. in Stroe en ook nu was het allemaal goed verzorgd met een hapje en een drankje.

We werden ontvangen door de gastvrouwen van de Indonesische dansgroep 'Rancak Nusantara' uit Utrecht. Deze groep gaf een prachtige Indonesische dansvoorstelling uit de verschillende delen van Indonesië met de daarbij behorende kledersdrachten. In de pauze werd er een hapje en een drankje geserveerd. Al met al een gezellige beweging. Door de leden van de dansgroep werden nog een aantal dansen uitgevoerd met een aantal sobats. Erg gezellig.

Voor deze middag werd geen tegemoetkoming gevraagd, doch de penningmeester stelde in zijn toespraak dat een vrijwillige bijdrage zeer welkom zou zijn. Er werd flink op gereageerd.

Het ligt in de bedoeling dat er op 13 september nog een gezellige middag georganiseerd wordt. De leden worden hierover nog geïnformeerd. Verder is het eindejaars-diner reeds geregeld en zal gehouden worden in de Generaal Spoor kazernes in Ermelo. Voor de sobats die nog niet met vakantie zijn geweest, wensen wij een prettige en goede vakantie toe.

H.G. de Ruygt

Zuid-Holland Noord

Secr. J.W. de Jong
Merellaan 247
3145 EJ Maassluis
Tel. 010-5927786

Algemene ledenvergadering.
16 mei jl. Niettegenstaande het feit dat Alphen a/d Rijn redelijk centraal ligt, was de belangstelling voor deze jaarvergadering teleurstellend. Misschien dat het mooie weer een slechte invloed op de animo had. De vergadering is vlot verlopen en het werk van secretaris en penningmeester gaf weinig reden tot vragen resp. discussie. Met de herbenoeming van de heren Ausma, Bekking en Kuyvenhoven gaat het bestuur in de oude samenstelling weer aan de slag.

Reizen

De dagreizen naar de Marine in Den Helder en naar Roermond en Overloon waren succesvol. Een verslag hierover elders in dit blad.

Monumenten

Noordwijk, Rijnwoude en Lisse hebben positief gereageerd op de schriftelijke benadering. Over het verdere verloop hiervan houden wij u op de hoogte.

De onthulling in Waddinxveen op 16 juni was indrukwekkend. Een verslag hierover vindt u elders in dit blad, wat ook geldt voor de onthulling in Oegstgeest op 4 mei.

Op 14 augustus a.s. houdt de Stichting Militair Indië-monument Leiden, in samenwerking met VOMI Zuid-Holland Noord en de afdeling Wapenbroeders Leiden e.o. een herdenking bij het monument voor onze gevallen sobats afkomstig uit Leiden. Aanvang van de herdenking 19.30 uur bij het monument in het park 'De Put' (bij de molen). Wij roepen alle Indië-veteranen op aanwezig te zijn bij deze plechtigheid.

Regio-bijeenkomsten

De regio Westland heeft een bijeenkomst op 14 november in het zalencomplex 'Koningshof' in Maassluis. Nadere bijzonderheden in 'Sobat' van oktober.

Lustrumviering in 2001

Vorbereidingen hierover zijn in gang gezet, over het verloop houden wij u op de hoogte.

Bond van Wapenbroeders

De afd. Leiden e.o. nodigt VOMI-leden uit voor de bijeenkomsten in het P.M.T. gebouw, Tulpstraat 15 A in Katwijk a/d Rijn. Het seizoen wordt geopend op 8 september en de bijeenkomsten zijn vervolgens op: 13 oktober; 10 november en 8 december. Er kan op deze avonden o.a. geschoten worden.

J.W. de Jong

Zuid-Holland Zuid

Secr. H. Barmentlo
Lohmanpark 50
2982 VT Ridderkerk
Tel. 0180-463954

De voorzitter, Herman Schox, opent de vergadering, die in gebouw 'De Open Hof' te Rotterdam-Ommoord wordt gehouden en heet de aanwezigen (ca. 125 personen) welkom.

Hierna noemt hij de namen van de 55 leden, die in 1999 tot begin april 2000 ons ontvallen zijn en verzeekt hij één minuut stilte te hunner nagedachtenis.

De agenda vermeldt vervolgens 'Ingekomen stukken', hetgeen 7 berichten van verhindering zijn. Hierna volgen de notulen van de ledenvergadering van 13 april 1999, die op de tafels beschikbaar zijn. Deze worden vastgesteld en goedgekeurd.

Vervolgens volgt het jaarverslag 1999, door de secretaris Henk Barmiento, samengevat als volgt:

Nieuwjaarsreceptie 1999 op 12 januari in 'The Bridge' te Papendrecht; ledenvergadering op 13 april in 'De Rustburcht' te Rotterdam; 6 contactmiddagen, t.w. in Spijkenisse, Gouda, Zwijndrecht, Giessenburg, Schiedam en Middelharnis.

Verder was VOMI-ZHZ present met een stand in 'De Oosterhof' in Rotterdam, t.g.v. Het Internationale Jaar van de Ouderen, evenals op de Pasar Malam te Dordrecht en Hendrik-Ido-Ambacht. Op 20 en 21 april waren wij de gast van de Martiniers te Doorn met 2 x 250 personen, hetgeen zeer geslaagde dagen waren.

Onze contactmiddagen hebben een vaste plaats in onze activiteitenagenda, waar mogelijk aangevuld met een reünie-reis. Monumenten werden onthuld in Overschie, Gorinchem en Middelharnis, waarvoor onze vice-voorzitter zich bijzonder heeft ingezet. Het Drooginsigne Gewonden werd aan enige VOMI-leden uitgereikt in aanwezigheid van een bestuursafvaardiging.

Bij de dodenherdenking op 4 mei plaatselijk en op 7 september in Roermond waren bestuursleden en leden van VOMI-ZHZ aanwezig. Aan het jaarlijkse defilé in Wageningen namen 3 VOMI-pelotons met 120 man deel, waarvan 22 leden van VOMI-ZHZ.

Het bestuur van VOMI-ZHZ heeft enige wijzigingen ondergaan. Ger de Jong is als voorzitter teruggetreden en is nu vice-voorzitter. In zijn plaats werd Herman Schox tot voorzitter benoemd. Arnold Geurink, 1e secr.

stelde zich niet meer herkiesbaar en in zijn plaats werd Henk Barmiento benoemd. Harrie Kuijpers was statutair aftredend en stelde zich niet langer beschikbaar. In de bestuursvergadering van 17 mei werden Arnold en Harrie tot erelid van onze vereniging benoemd. Eind oktober heeft Jaap van Breugel zijn functie in het bestuur om persoonlijke reden neergelegd. Als nieuw bestuurslid werd Henk Mergler (Alblasserdam) benoemd, die als 2e secr./penningm. zal fungeren.

Vervolgens is het agendapunt 'Jaarverslag 1999 en begroting 2000 van de penningmeester' aan de orde. Arie van Stenis geeft toelichting op de cijfers. Er is een batig saldo en een goede algemene reserve. De vergadering gaat accoord met de begroting 2000.

De kascontrole-commissie heeft de jaarrekening 1999 en bescheiden gecontroleerd en in orde bevonden. Op voorstel van deze commissie wordt, bij monde van ons lid Heyboer, het bestuur door de ledenvergadering gedechargeerd voor het gevoerde beleid over 1999, onder dankzegging aan de penningmeester.

I.v.m. de afwezigheid van Gerard Ritsier, bestuurslid Sociale Zaken, geeft de voorzitter toelichting op het verslag Sociale Zaken 1999, dat ter tafel ligt. Uit het verslag blijkt, dat in ons blad 'Sobat' te weinig aandacht wordt besteed aan de problematiek, die bij vele veteranen aanwezig is. Het aantal bezoeken neemt toe en Gerard dankt de sociaal-contactmedewerkers voor hun inzet.

Vervolgens is het punt 'benoeming/herbenoeming bestuursleden' aan de orde. De voorzitter licht het vertrek van Jaap van Breugel toe, die om persoonlijke reden heeft bedankt.

Hans Clasquin is statutair aftredend en stelt zich niet meer herkiesbaar. Ger de Jong heeft Hans al vanaf 1995 als bestuurslid meegemaakt en doet verslag van het vele werk, dat Hans voor de vereniging heeft gedaan. Het bestuur zal in haar vergadering van 3 mei 2000 afscheid van Hans nemen. Hans zegt nog, dat hij dit werk met veel genoegen heeft gedaan en vertrouwt er op, dat de belangenbehartiging van onze leden bij zijn opvolger, Henk Mergler, in goede handen is.

Tijdens de rondvraag zegt Jaap

Peulima, die geruime tijd ziek was, blij te zijn om vanmiddag bij ons weer present te zijn en dankt een ieder, die tijdens zijn ziekte belangstelling heeft getoond.

Cor Heyboer stelt voor om op de komende ledenvergaderingen naast het voorstel van de voorzitter om een lijst met de namen van de overledenen op de tafels te leggen, ook de namen voor te lezen, zoals tot nu toe gebruikelijk. Hiermee gaat de vergadering accoord.

Hierna stelt Ger de Jong nog het volgende over monumenten mee: Berkel/Rodenrijs en Spijkenisse; onthulling op resp. 18 en 22 april 2000. Aanvragen lopen nog in Schiedam, Leerdam en Papendrecht.

Tenslotte dankt de voorzitter allen voor hun aanwezigheid en inbreng en sluit de vergadering.

Agenda activiteiten 2000/2001

VOMI Zuid-Holland Zuid heeft de volgende bijeenkomsten op haar programma staan.

- 19 sept. 2000: Rotterdam/Ommoord, gebouw 'De Laurens' Vertoning videofilms.
- 24 en 26 okt. 2000: Breda, reünie in de Trip van Zoutland-kazerne, inschrijving gesloten.
- 14 of 16 nov. 2000: Middelharnis, gebouw 'De Staver', Optreden van het senatorenorkest 'SOREC'.
- 9 jan. 2001: Ridderkerk, Nieuwjaarsreceptie in Partycentrum J. v.d. Graaf.
- Febr. 2001: Vlaardingen, programma, plaats en datum volgen.
- Maart 2001: Spijkenisse, bijzonderheden volgen.
- April 2001: Rotterdam/Ommoord, gebouw 'De Laurens', Onze jaarlijkse ledenvergadering.
- Mei 2001: Hardinxveld/Giessendam, gebouw "Hervormd Centrum" Bijzonderheden volgen t.z.t.

H. Barmiento

Overlijdensbericht

Op 29 mei jl. is overleden ons lid **Ysbrand Keemink**

Door een fout van de PTT is de rouwkaart retour afzender gestuurd en heeft derhalve nooit het bestuur van VOMI Zuid-Holland Zuid bereikt. Hierdoor waren wij helaas niet bij de

crematie aanwezig.

Wij verliezen in hem een trouw en meelevend lid, die vele Indië-veteranen begeleid heeft bij hun reizen en bezoeken aan Indonesië.

Wij wensen zijn vrouw veel sterkte en kracht toe dit verlies te dragen.

Bestuur VOMI Zuid-Holland Zuid

Limburg

Secr. L.C. Zéguers
Zonstraat 118
6463 AE Kerkrade
Tel. 045-5454013

Nu de vakantieperiode welhaast is afgelopen, begint het normale leven zo langzamerhand weer op gang te komen. Zo ook bij ons, bij VOMI Limburg.

Als eerste activiteit krijgen we dan te maken met de Dodenherdenking op donderdag 7 september a.s. bij het Nationaal Indiëmonument 1945-1962 in Roermond. Zoals bekend geheten mag worden, verleent VOMI Limburg daarbij de nodige medewerking en wel bij de voorbereidingswerkzaamheden, alsook op de dag zelf als een soort ordedienst en tevens bij het opruimingswerk op de dag na de herdenking. I

n zekere zin hebben we een min of meer vaste ploeg, hetgeen echter niet wil zeggen dat wij iemand die ook graag zijn medewerking aan de hiervoor genoemde werkzaamheden wil verlenen, af zouden wijzen. Enige aanvulling kunnen we nog goed gebruiken, maar laat het ons dan a.u.b. zo spoedig mogelijk weten.

Dinsdag 12 september en eveneens op dinsdag 26 september houden wij weer veteranenbijeenkomsten, resp. in Kerkrade in Partycentrum De Irens Kaalheidersteenweg 105 en in het Broencafé, Marktstraat 3 in Echt en op 4 oktober (let op: gewijzigde datum) in Café De Sport, Wilhelminaplein 14 in Horst. Het aanvangstijdstip is telkens om 14.00 uur.

Dus sobats, maak van de gelegenheid gebruik om mogelijk nog eens oude collega's te ontmoeten en spring eens binnen.

L.C. Zéguers

Zeeland

Secr. J. Kloet
Loan van Barbestein 8
4451 AH Heinkenszand
Tel. 0113-561738

Monument Schouwen-Duiveland 20 mei jl.

Na een plechtige indrukwekkende zeer drukbezochte bijeenkomst in de Jacobuskerk in Renesse werd aan de Oude Moolweg een gedenksteen ter nagedachtenis aan de gesneuvelde militairen in Ned. Oost-Indië onthuld door burgemeester Mr. J.J.P.M. Asselbergs en onze voorzitter F.J.F. Smoorenburg. Voor een verslag zie elders in dit blad.

Monument Tholen

De besprekingen met de gemeente Tholen verlopen moeizaam, maar het bestuur blijft attent op eventuele mogelijkheden.

Monument Zeeuws Vlaanderen

Op vrijdag 25 augustus staan we tijdens een herdenkingsdienst en aansluitende kranslegging even stil bij het feit dat 35 Zeeuws Vlaamse mili-

tairen in de periode '45-'62 in voormalig Ned. Oost-Indië en Nieuw-Guinea bij de uitvoering van hun plicht het leven lieten. Aanvang in de Goede Herder kerk 14.00 uur.

Groepsreis Woningen

Voor deze besloten 5 daagse groepsreis naar Woningen, is zoals ons verheugt ruim voldoende deelname. Ons vertrekkdatum is 18 september naar "Moezel en Rijn", met als verblijfplaats hotel Adler in Woningen.

Herdenking Nationaal Indiëmonument

Donderdag 7 september gaan we net als voorgaande jaren per touringcar naar Roermond.

Ik mag u er wel aan herinneren de aanvraag vrijvervoer Roermond uit 'De Opmaat' van juni-juli naar mijn adres op te sturen.

Contributie 2000

Oproep voor enkele vergeetachtigen onder u. Betaling kan natuurlijk nog steeds, al is het ondertussen wel wat laat. We hopen dat deze oproep, als u dit leest, overbodig is geworden.

J. Kloet

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN

ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Bloemleggingen en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen voor:

Type A: Bloemstukje van orchideetype Douglas/Vanda, hoog model, prijs zonder foto f 10,-, idem met foto f 12,50. Type B: Andere soorten bloemen niet zijnde orchideeën, prijs zonder foto f 10,-, idem met foto f 12,50. Type C: Bloemstukje van Bangkok orchideeën, laag model, prijs zonder foto f 10,-, idem met foto f 12,50. Type K30: Kransje 30 cm, prijs zonder foto f 15,-, idem met foto f 17,50. Soort bloemen wordt in overleg met de plaatselijke bloemist bepaald. Type K75: Krans met foto f 50,-, inclusief rood-wit-blauw lint, met tekst. Deze krans is niet bestemd voor een individueel graf, maar voor kranslegging bij een van de monumenten op de erevelden (oranje gladieën of witte bloemen).

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een foto.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum.

Voor Hong Kong, Singapore, Ambon en Korea gelden aparte voorwaarden waarover des gewenst nadere inlichtingen worden verstrekt.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat 18 x 24 cm bedraagt f 15,- inclusief porto.

U kunt de Oorlogsgravenstichting steunen door begunstiger te worden door een jaarlijkse bijdrage van ten minste f 25,-. Ook kunt u begunstiger voor het leven worden met een bijdrage van ten minste f 500,-. Voor andere schenkingsvormen kunt u contact opnemen met de Oorlogsgravenstichting, afdeling financiën (tel. 070-3131090).

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING
Zeestraat 85, 2018 AA 's-Gravenhage
Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage
Telefoon 070 31 31 080 - Giro 401.000

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

V.O.M.I.

toko

Fonds Sociale Zorg

Met herkenning begint erkenning!

Met meer leden meer kracht!

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!

Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterruit van uw auto!

U kunt ze bestellen bij de penningmeester van uw vereniging.

fonds
sociale
zorg

sociale
VOMI

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50	
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50	
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50	
V.O.M.I. stickers	f 1,00	
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten, 25 stuks	f 10,00	portvrij
V.O.M.I. sleutelhangers	f 6,00	
V.O.M.I. rollerpennen	f 1,50	
V.O.M.I. ballpoints	f 1,00	
V.O.M.I. demobilisatiespeldje met sureté verguld	f 12,50	portvrij
V.O.M.I. OVW-speldje met sureté verguld	f 12,50	portvrij
V.O.M.I. wapenschild mahonie met spuit/gietwerk plastic	f 30,00	
V.O.M.I. herenhorloge titanium plated met roestvrijstalen bandje	f 66,00	
V.O.M.I. button	f 1,50	
V.O.M.I. sluitzegels	f 2,30	

U kunt de artikelen ook bestellen bij de Beheerders van het Fonds Sociale Zorg:

Leen van Eijk, Pieter Postlaan 14
1222 LJ Hilversum, Tel./fax 035 - 685 33 73,
Postgiro 6131644

Tjibbe J. Gaastra, A. van Heusdenstraat 15,
2461 VJ Ter Aar, Tel./fax 0172 - 602452

Ook hier wordt minimaal f 2,50 extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt minimaal f 2,50 extra berekend voor verzending en porto

POSTZEGELS / TELEFOONKAARTEN

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, alsmede telefoonkaarten en sigarenbandjes, bewaar ze en stuur ze naar: Joyce P. Stramrood-van Vark, Binnenhof 36, 6715 DP Ede, Tel. 0318 - 638160

De opbrengst komt volledig ten goede van het Fonds Sociale Zorg V.O.M.I. - Nederland.

V.B.